

XIV edycja Międzynarodowej Konferencji

REHA

FOR THE BLIND® IN POLAND

Pod honorowym patronatem
Małżonki Prezydenta RP Agaty Kornhauser-Dudy

1 - 2 grudnia 2016

XIV edycja Międzynarodowej Konferencji
REHA FOR THE BLIND®
IN POLAND (REHA)

pod hasłem:

„Wybitni niewidomi - ich wpływ
na rozwój nowoczesnych
społeczeństw”

ŚWIAT DOTYKU, DŹWIĘKU
I MAGNIGRAFIKI

WIELKIE SPOTKANIE NIEWIDOMYCH,
SŁABOWIDZĄCYCH I ICH BLISKICH

Pod honorowym patronatem

Małżonki Prezydenta RP Agaty Kornhauser-Dudy

Warszawa 2016

Biuletyn pokonferencyjny

Patronat medialny:

Partnerzy:

Projekt współfinansowany przez:

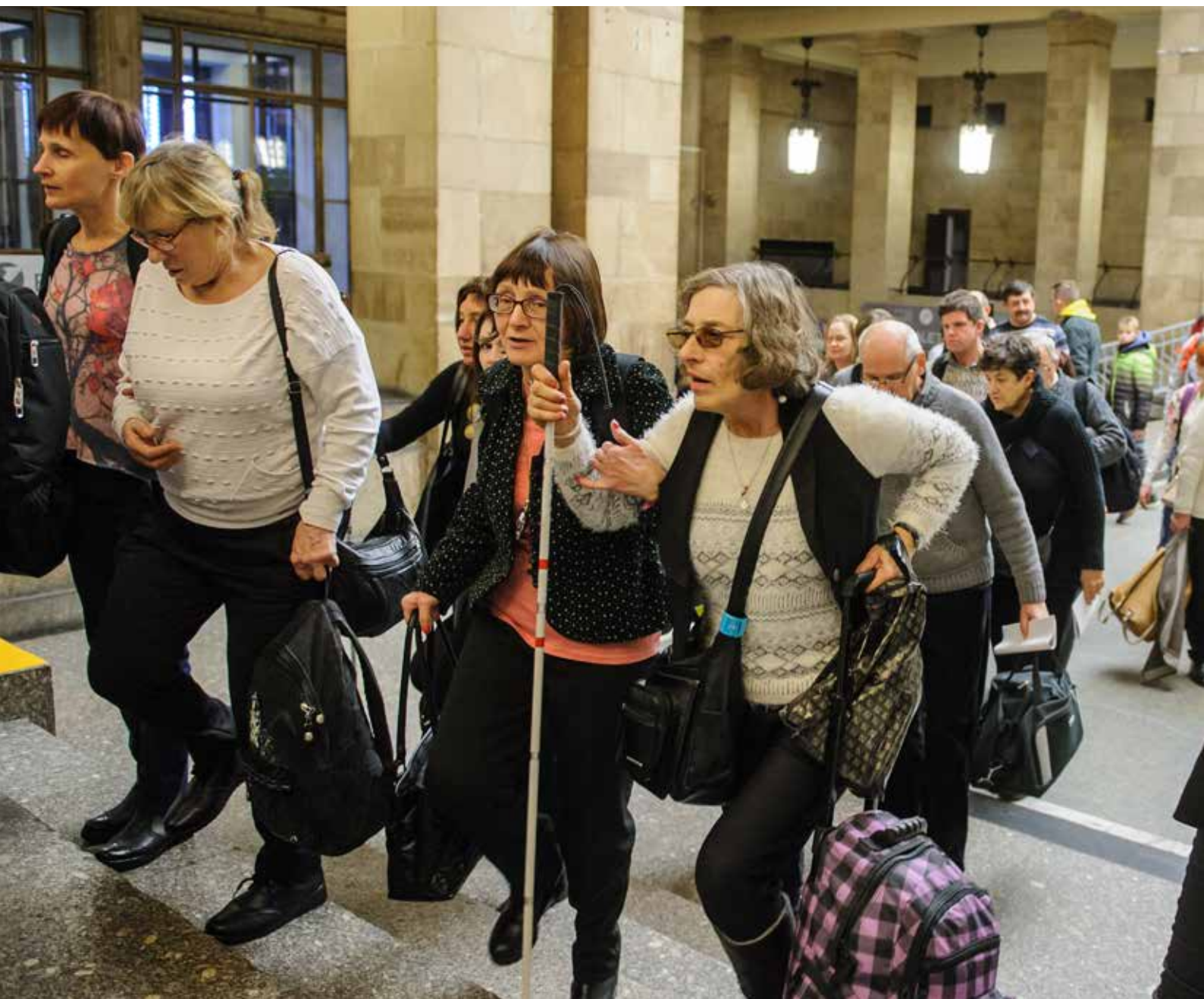
O konferencji słów kilka

Fundacja Szansa dla Niewidomych razem z niemal 700 partnerami z całego kraju, na czele z Towarzystwem Opieki nad Ociemniałymi w Laskach, Polskim Związkiem Niewidomych i Specjalnymi Ośrodkami Szkolno-Wychowawczymi zorganizowała bodaj największe spotkanie niewidomych, słabowidzących i ich bliskich w Europie. Odkryło się ono 1 i 2 grudnia 2016 r. w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, na Placu Defilad 1. Po raz kolejny gościliśmy właśnie w tym miejscu. Niestety, nie jest ono wystarczająco przystosowane dla osób niewidomych i niedowidzących, ale jak się okazało – lepszego miejsca w stolicy nie ma. Chociaż poszukiwania bardziej odpowiedniego obiektu trwały długo, niestety nie znaleźliśmy sal odpowiadających naszym oczekiwaniom, które naprawdę są duże. Do przeprowadzenia sesji merytorycznej i wystawy potrzebujemy przestronnych sal, a na panele dyskusyjne i rozliczne atrakcje potrzebne są nieco mniejsze. Nasze poszukiwania będą trwały, ale nie mamy pewności, czy zakończą się sukcesem. To zaskakujące, że w tak dużym mieście brakuje tego rodzaju obiektów.

W czym problem? Na REHA przyjeżdża od lat około 2500 osób w ciągu dwóch dni. W momencie szczytowym gościmy około 1500 osób. W sesji merytorycznej uczestniczy około tysiąc osób, niezbędna jest więc sala, w której można ustawić tysiąc krzeseł. Od lat zgłasza się na wystawę od 50 do 60 wystawców, którzy wymagają odpowiedniej powierzchni wystawienniczej. Same stoiska mogą zajmować 250-300 metrów, a wokół nich należy ustawić krzeselka dla osób zwiedzających. W sąsiedztwie stoisk należy udostępnić przestronne przejścia. To kolejne tysiąc metrów kwadratowych. Różnorodne atrakcje wymagają kolejnych metrów i zróżnicowanej powierzchni. Dla przykładu strzelanie z broni laserowej może się zmieścić w minimalnym prostokącie o wymiarach 4 na 5 m, czyli na 20 metrach

kwadratowych, ale gdy uwzględnimy fakt, że do strzelania ustawia się kilkadziesiąt osób w kolejce, wymagana powierzchnia to raczej 200 metrów niż 20. Gdy zapoznają się Państwo ze wszystkimi wydarzeniami, które miały miejsce na konferencji, zrozumiecie potrzeby związane z organizacją tego spotkania. I właśnie z tych oraz innych powodów REHA musiała się odbyć w Pałacu Kultury i Nauki. Musimy przyznać, że zostaliśmy tam przyjęci miło i kompetentnie. To ma dla nas duże znaczenie. Dlaczego mimo to narzekamy na to miejsce? Przecież Pałac ma mnóstwo zalet! Jest w samym centrum Warszawy, w sąsiedztwie Dworca Centralnego, blisko wielu linii tramwajowych i autobusowych. Problemem jest natomiast dojście do jego głównego wejścia. Należy bowiem przejść przez rozległy plac, na którym brakuje oznaczeń ułatwiających poruszanie się osobom niewidomym. W samym Pałacu jest wiele schodków, zakamarków, przejść, kolumn i głęboko ukrytych salek. Niewidomi muszą korzystać z pomocy przewodników, by trafić do celu, a Fundacja preferuje przecież samodzielne poruszanie się z laską. Gdy jednak nie ma w stolicy lepszego miejsca, musimy zadowolić się tym. Co by nie rzec, w przypadku Pałacu, jak i wielu innych miejsc, plusy kłócą się z minusami, zalety z wadami, wśród których trzeba wybierać i podejmować decyzje. Kolejne zalety? To rzeczywiście wielki obiekt, w którym faktycznie nie brakuje przestrzeni. Trzeba też przyznać, że podoba się gościom z zagranicy. Ma charakter monumentalny. Można go krytykować za to, że został wybudowany przez Rosjan, a sfinansowany przez władze Związku Radzieckiego, jednak może teraz służyć naszemu narodowi i jego kulturze.

Od lat REHA odbywa się w pierwszy czwartek i piątek grudnia. Czy to dobrze? Niestety nie. Chcielibyśmy organizować ją wcześniej. Tak jak zawsze, w trakcie tegorocznego spotkania było zimno,

śnieżno i ślisko. Dla naszych gości z krajów południowych warunki atmosferyczne są bardzo trudne. Kilka lat temu, gdy przyjechali do nas przedstawiciele związku niewidomych z Kenii, musieliśmy zakupić dla nich rękawiczki i szaliki. W tym roku nie było mrozu, ale zima panowała w pełni. Nie trzeba mieszkać aż tak daleko, by mieć kłopoty. Jak się okazało, zimę do Warszawy przywieźli goście z okolic Bielska-Białej. Wstali rano i zorientowali się, że pada śnieg. To duże utrudnienie, gdy chodzi o podróż autem czy autobusem. Ruszyli jednak i obserwowali, jak z każdym mijanym kilometrem opady nie tylko przesunęły się wraz z nimi, ale śnieg padał coraz mocniej. Wreszcie zastał ich w stolicy, chociaż my mogliśmy potwierdzić, że przed ich przyjazdem śniegu niemal nie było!

Zdecydowanie wolelibyśmy organizować konferencję na przykład w październiku, w okolicach międzynarodowego święta białej laski. Niestety, nie udaje się to. Każdego roku nie mamy pewności, czy konferencja będzie mogła liczyć na finansowe wsparcie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W tym roku fundusze takie zasiliły Fundację już po konferencji, która w tej sytuacji była finansowana ze skromnych środków własnych naszej organizacji. Na szczęście REHA jest tak popularna w naszym środowisku, że dzięki wsparciu setek osób wszystko się udało, a przygotowania do niej przebiegały bez zakłóceń. Udało się zrealizować niemal wszystkie zaplanowane wydarzenia, które opisujemy w niniejszym biuletynie.

Udział w konferencji wzięli m.in.: poseł Małgorzata Wypych – Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. osób z niepełnosprawnością narządu wzroku, Robert Kwiatkowski – Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Władysław Gołąb – Honorowy Prezes Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi, Paweł Kasprzyk – Prezes tego stowarzyszenia, Anna Woźniak-Szymańska – Prezes Zarządu Polskiego Związku Niewidomych, Dariusz Szpakowski – dziennikarz sportowy, Mateusz Otremba – kompozytor i wokalista – i inni!

Realizując główne hasło konferencji zaproszeni przez nas prelegenci opowiedzieli o wybitnych niewidomych, których stawiamy za wzór do naśladowania. Udało im się złamać stereotypowe postrzeganie niepełnosprawności wzrokowej, w ramach której ta ułomność wyklucza ich z jakiegokolwiek aktywności. Kto nie zna Stevie Wondera, Raya Charlesa albo Leonharda Eulera? Kto nie słyszał o liczbie E, funkcji wykładniczej oraz o logarytmach o podstawie E, którą nazywamy liczbą Eulera? Wielu niewidomych zmieniało świat na lepsze, pomimo swojej niepełnosprawności. Właśnie ich śladami podążają nasi beneficjenci: pracują naukowo, studiują, grają w brydża i ping-ponga. Podejmują zatrudnienie w branżach, które jeszcze do niedawna były dla niewidomych nieosiągalne. Nasza Fundacja wspiera podopiecznych w rozwijaniu zdolności i pasji oraz w pokonywaniu barier, które ich krępują.

Historia naszych konferencyjnych spotkań

Pierwsza edycja miała miejsce w roku 1999 i była wynikiem rosnącej potrzeby spotkania się niewidomych, niedowidzących i ich bliskich w sytuacji, gdy w poprzednich latach o naszym środowisku zapomniano. Otóż gdy chodzi o historię rehabilitacji w Polsce, środowisko skorzystało z rewolucyjnych polskich zmian z roku 1989 być może w jeszcze większym stopniu niż reszta narodu. Plan kierowania nas do spółdzielczości inwalidów został zastąpiony indywidualnym podejściem do każdego niepełnosprawnego. Pierwszym owocem tej zmiany była decyzja o programach pomocowych, finansowanych przez nowoutworzony Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych: „Pomoc indywidualna”, „Wykształcenie Twoją szansą” oraz „Premia dla Aktywnych”. Doczekaliśmy się tej pomocy w roku 1993. Warto przypomnieć, że sam PFRON powstawał w roku 1992. Dofinansowania te miały na celu udostępnienie niewidomym i niedowidzącym sprzętu komputerowego, który jest dla nas wielkim dobrodziejstwem. Od dawna docenia się znaczenie wynalazku Braille’a, jednak wiadomo, że nie spowodował on prawdziwej emancypacji niewidomych. Możliwość pisanie i czytanie w specjalnym kodzie nie integrowała niewidomych z innymi ludźmi. Widzący piszą tzw. czarnym drukiem, czyli graficznie. Biorą do ręki długopis, kładą przed sobą kartkę papieru i „rysują” literę po literze. Niewidomi biorą do rąk zupełnie inne przedmioty: tzw. długopis z ostrym metalowym zakończeniem i specjalną tabliczkę, do której wkładają tzw. brajlowski papier. W tym specjalnym papierze uwypuklają punkty składające się na poszczególne litery kodu wymyślonego przez nastoletniego Ludwika Braille’a.

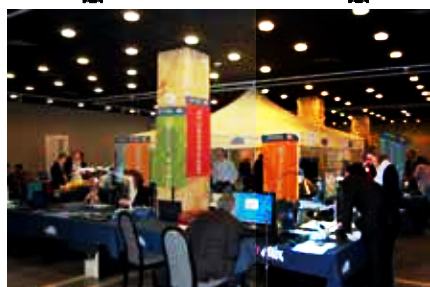
Tak więc stosując konwencjonalne metody widzący piszą sobie, a niewidomi sobie. Gdy w latach 80. rozpoczęła się masowa komputeryzacja, uświadomiliśmy sobie, że to jest druga rewolucja w naszej dziedzinie. Dzięki komputerom niewidomi i niedowidzący mogą samodzielnie pisać i czytać, ale już w takim samym systemie jak widzący. Ta druga rewolucja to naprawdę wstęp do prawdziwej integracji ludzi niewidomych z ludźmi widzącymi. Właśnie dlatego PFRON uruchomił wspomniane programy dofinansowań. Niestety, po krótkim czasie zostały one zaniechane. Zainicjowało je środowisko postsolidarnościowe, a zawiesiło środowisko związane z SLD. Chyba ich przedstawiciele nie rozumieli znaczenia komputeryzacji dla niewidomych. W latach 1995-98 dofinansowań dla nas jako osób indywidualnych zatem nie było. Środki na komputery otrzymał Polski Związek Niewidomych, który kupował i rozdawał sprzęt komputerowy w sposób dosyć frywolny. Odbывало się to tak samo, jak w czasach PRL. Urzędnik projektował zakupy według swoich poglądów i dopiero wtedy wyszukiwał osoby zainteresowane ich użytkowaniem. Cały sprzęt trafił do PZN i był wypożyczany niewidomym. Na Zachodzie procedura taka byłaby uznana za bardzo kontrowersyjną. W roku 1997 nastąpiła zmiana rządów. Władzę odzyskały środowiska postsolidarnościowe. Powstał rząd AWS i UW, i wrócono do nowoczesnych koncepcji emancypacyjnych. W 1998 trwały prace nad nowym systemem wsparcia niewidomych i niedowidzących, które zaowocowały już w następnym roku. Tak się złożyło, że był to rok dla naszego środowiska specjalny.

W 1999 mieliśmy bowiem 10. rocznicę udostępnienia niewidomym komputerów i wielu z nas myślało o zorganizowaniu spotkania merytorycznego w celu zaprezentowania przeciw zaniechaniu tamtych programów. Skoro w roku 1997 w wyborach parlamentarnych wygrało ponownie środowisko postsolidarnościowe i zainicjowano nowy program dofinansowań "Komputer dla Homera", nasza konferencja nie miała charakteru protestu i przypomnienia o nas, lecz wyrażenia wdzięczności za tak długo oczekiwane dowody społecznej empatii. Podczas pierwszej edycji REHA zaprezentowano wiele rozwiązań rehabilitacyjnych, które były już w tym czasie dostępne na rynku. Na to pierwsze spotkanie przybyło około 600 osób i było bodaj 8 wystawców. Po raz pierwszy wręczyliśmy dyplomy Idolom, których elita środowiska wybrała około czterdziestu.

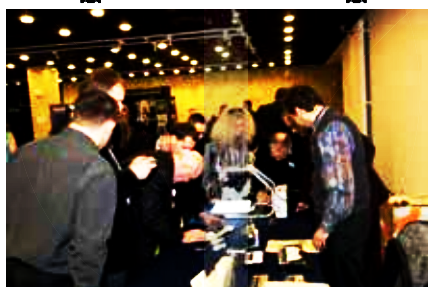
Spotkanie było tak udane, że postanowiliśmy tę ideę kontynuować. Zadowoleni z niego byli wszyscy: osoby prywatne, wystawcy, konkurenci działający na rynku, organizacje społeczne i placówki edukacyjne, władze itd. Konferencja nie była wtedy dofinansowana, wobec czego z konieczności spotkanie było jednodniowe i skromne.

Kolejne edycje okazały się coraz większym sukcesem. Jako organizatorzy dostawaliśmy mnóstwo podziękowań oraz cennych uwag i postulatów, jak organizować kolejne. Tak właśnie rozwijała się ta inicjatywa. Od początku była wspólną sprawą polskich niewidomych, słabowidzących i ich bliskich. Jesteśmy jej pomysłodawcami, ale kolejne edycje konferencji były organizowane przy udziale wielu instytucji. Z czasem stowarzyszenie TOnO i PZN stały się oficjalnymi współorganizatorami. Pomagały nam także szkoły specjalne i wystawcy prezentujący różnorodne urządzenia i metody rehabilitacyjne.

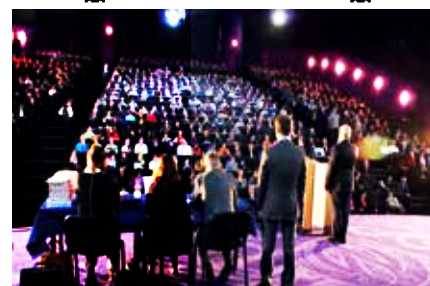
Pierwsza edycja odbyła się w gmachu ZNP na Powiślu w Warszawie, a następne w Galerii Porczyńskich przy Placu Bankowym. Gdy gości było tak wielu, że i tam się nie mieściliśmy, przenieśliśmy się do Biblioteki Narodowej i do sal uczelni na ulicy Bobrowieckiej. Gdy znowu miejsca było za mało oraz obiekty te zostały zamknięte z powodu remontów, po raz kolejny szukaliśmy odpowiednich sal. Kilka lat temu byliśmy w Złotych Tarasach, gdzie mieliśmy komfortową salę wykładową, ale nie było tam miejsca na wystawę i atrakcje. Pod wpływem tych trudności przenieśliśmy się właśnie do Pałacu Kultury i Nauki.

REHA 2010
Biblioteka Narodowa

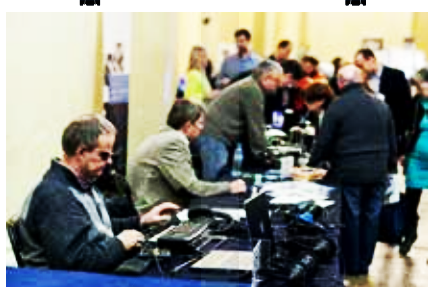
REHA 2011
Biblioteka Narodowa

REHA 2012
Multikino, Złote Tarasy

REHA 2013
Pałac Kultury i Nauki

REHA 2014
Pałac Kultury i Nauki

REHA 2015
Pałac Kultury i Nauki

Co to jest REHA?

Z jakiej potrzeby wynikła konieczność zorganizowania spotkania naszego środowiska, przedstawiliśmy powyżej. Czas opisać sposób zrealizowania tej potrzeby. REHA mogła przecież wyglądać inaczej niż jest. Mogło to być zwykłe spotkanie z wygłoszeniem przygotowanych wcześniej referatów i dyskusją na ich temat, albo wystawa sprzętu rehabilitacyjnego niwelującego skutki niepełnosprawności wzroku. Nasza konferencja jest jednak czymś innym!

REHA to próba realizacji wielu ważnych celów przy jednej, jak największej okazji. Dotykamy kwestii naszej misji, dla której powstała Fundacja Szansa dla Niewidomych. Najpierw należy zatem przypomnieć jaka jest nasza Fundacja. Oto jej główne cechy:

- Jest przedsięwzięciem prywatnym, to znaczy jest stworzona i prowadzona przez osoby fizyczne, którym zależy na działalności skierowanej do osób z dysfunkcjami wzroku.

- Ogranicza cele swojej działalności do tego środowiska, by robić to, w czym jej pracownicy i działacze są specjalistami, ale także uzupełniać wiedzę w dziedzinach, w których nie są wystarczająco dobrze zorientowani.

- Ma za zadanie radzić sobie finansowo i nie zależeć od dotacji, chociaż są one dozwolone. Nie mogą one krępować naszej organizacji.

- Dziedzinę, w której działamy określamy mianem nowoczesnej rehabilitacji, czyli takiej, która łączy sprawdzone metody oraz najnowsze osiągnięcia niwelujące skutki niepełnosprawności wzroku. Dotyczy to zarówno urządzeń, jak i metod szkoleniowych.

- Fundacja działa na terenie całego kraju i jest bardziej aktywna tam, gdzie sytuacja jej podopiecznych jest gorsza. Mamy biura w każdym mieście wojewódzkim.

- Nasza pomoc dla niewidomych i niedowidzących jest bezpłatna. Środki na działalność nie powinny pochodzić od naszych podopiecznych.

- Pomagamy tym, którzy gwarantują, że chcą być aktywni. Nasza pomoc nie przyda się komuś, kto nie dąży do usamodzielnienia.

- Fundacja nie pracuje dla zysku i wykorzystuje wszystkie zdobyte środki na działalność statutową.

- Angażujemy jak najwięcej wolontariuszy, by móc pomagać bezpłatnie. Od roku 1992, kiedy to Fundacja powstała, do 2006 działaliśmy wyłącznie społecznie. Nikt wtedy nie zarabiał za pomoc ofiarowywaną niewidomym. Zmieniło się to w roku 2006, wyłącznie dla zwiększenia zakresu naszej pomocy. Nie zmniejszyło to jednak działalności wolontariuszy.

- Szansa działa głównie dla polskich niewidomych, ale także za granicą. Pragniemy pomóc tym niewidomym, którzy mają najtrudniejsze warunki. Przekazujemy dobre wzorce z Polski i z Zachodu do krajów uboższych i mniej opiekuńczych.

- Jednym z głównych naszych celów jest wyjaśnianie ludziom pełnosprawnym, co to znaczy nie widzieć lub widzieć mało.

REHA jest zaprojektowana na miarę wymienionych celów. Jest naszą misją w pigułce. Jest 365 dniami skróconymi do dwóch dni spotkania. Jest też formą sprawozdania, jaka jest sytuacja tego środowiska po kolejnym roku pracy dla niego.

Aby ziściły się nasze marzenia, organizujemy jak największe spotkanie niewidomych, niedowidzących i ich bliskich, by tym pierwszym pokazać, co robi dla nich świat i by mogli żyć jak inni, a drugim wyjaśnić, na czym polega brak wzroku i niwelowanie jego skutków. To ważne, by pokazywać wszystkim jak to jest, gdy trzeba posługiwać się jedynie innymi zmysłami. I właśnie od samego początku taka jest REHA. Przyjeżdżają na nią goście z całego kraju i z zagranicy. Podczas kolejnych edycji zauważalnie wzrasta ich liczba. W tym roku frekwencja zadziwiła nawet nas – organizatorów. Wielki tłum tłoczył się na sali konferencyjnej oraz w jej przedsiwionkach. Jedni przyjechali po to, by zobaczyć nowości, dowiedzieć się o sprzęcie i nowych pomysłach rehabilitacyjnych, inni by pobawić się z nami z zaśliniętymi oczami. Podczas REHA w Gabinetie Dotyku i Dźwięku zaśliniamy osobom widzącym oczy i sprawdzamy, jak się czują nie widząc, jak sobie radzą korzystając jedynie ze słuchu i dotyku. Jest to doskonała okazja do sprawdzenia sprawności innych zmysłów. Dzięki atrakcjom zorganizowanym dla obu grup, podczas naszej konferencji odbywa się najlepszy z możliwych seans integracyjny. Wszyscy są razem i wszyscy mają takie same szanse. Odgrywany tu spektakl pokazujemy także przedstawicielom władz i apelujemy: zrozumcie i pomagajcie! Tę nowoczesną formę integracji pokazujemy również mediom, by wpływały na wszystkich obywateli – niewidomi nie widzą nic, a wy – czy widzicie ich?!

I w taki sposób REHA stała się Fundacją, a ona REHA. One razem są naszą misją i jej prezentacją zarazem. Być może w tym utożsamianiu się wymienionych nazw i pojęć nie ma już Fundacji bez REHY oraz REHY bez Fundacji.

25 lat Fundacji Szansa dla Niewidomych

Fundacja powstała 10 stycznia 1992 r. Podczas tegorocznej REHA zainaugurowaliśmy obchody jej 25-lecia. Podczas Spotkania zaprezentowaliśmy owoce naszej pracy, które spowodowały, że niepełnosprawność wzrokowa jest utrudnieniem, a nie cechą dyskwalifikującą.

Ćwierć wieku naszej działalności stanowi zatem doskonałą okazję do wspominania wybitnych postaci, które mimo utrudnień zapisały się na kartach historii całej ludzkości i wpłynęły na rozwój nowoczesnych społeczeństw. A mieliśmy wielu wybitnych ludzi, którzy nie widzieli nic lub widzieli mało. W niniejszym biuletynie pokonferencyjnym przypominamy tych bohaterów. Kto nam wydaje się największą postacią: Homer, Braille, Charles czy Wonder? Jako rehabilitanci, informatycy i matematycy głosujemy na szwajcarskiego fizyka i matematyka – Leonharda Eulera oraz profesora Witolda Kondrackiego, który był świetnym matematyko-fizykiem i członkiem władz naszej Fundacji, a także na Mieczysława Kosza, wybitnego niewidomego pianistę jazzowego. Wszyscy wymienieni bohaterowie wpływali i dalej wpływają na naszą Fundację: na to, jaka jest i co robi. Jako niewidomi działający dla innych niewidomych staramy się korzystać z dzielności i przemyślności tych ludzi, by nasza praca była ich godna. Wzorując się na nich, wiele osiągnęliśmy. W ciągu 25 lat pracy zrealizowaliśmy tak dużo akcji, przedsięwzięć, projektów, że nie sposób ich wyliczyć. Pomogliśmy tysiącom osób. Wydaliśmy kilkadziesiąt publikacji. Gdybyśmy mieli stworzyć ranking naszych działań, wyglądałby na przykład tak:

Miejsce pierwsze: Pomoc dla szkoły dla niewidomych w Krakowie, która została zalana wodą

i nieczystościami podczas wielkiej powodzi w roku 2010. Zorganizowaliśmy wtedy międzynarodową zbiórkę funduszy, dzięki której udało się nam przekazać szkole pomoc na kwotę około 300 tysięcy złotych.

Miejsce drugie: Akcja Jestem lepszy od..., w której Fundacja zorganizowała konkurs na projekty wspierające środowisko i dofinansowała 3 najlepsze z nich.

Miejsce trzecie: Cykl akcji mających na celu zatrudnienie osób chcących pracować dla naszego środowiska bez względu na wysokość pensji: „Specjalista do spraw uśmiechu”, „Specjalista do spraw absurdu”, „Specjalista Ostatnia deska ratunku”.

Miejsce czwarte: Realizacja projektu „Niewidomi biznesmeni – czas na własną firmę”, w którym pomagaliśmy zakładać firmy i uczyliśmy samodzielnie działać na rynku.

Miejsce piąte: Wydanie książki pt.: „Smak na koniuszkach palców”.

Międzynarodowa konferencja REHA FOR THE BLIND IN POLAND wymyka się wszelkim ocenom i postanowiliśmy ominąć ją w powyższym rankingu.

Komitet Honorowy tegorocznej edycji konferencji

Inicjatywa, którą nazywamy skrótowo REHA, przekonuje coraz więcej osób. Nam jako działaczom Fundacji chodzi o skuteczność mierzoną w pomocy, jakiej jest w stanie udzielić wszystkim zainteresowanym. Niewidomi i niedowidzący, którzy w niej uczestniczą, mają osiągnąć jak największe korzyści. Wygląda na to, że REHA spełnia to oczekiwanie. Potwierdza to m.in. **skład powołanego przez władze Fundacji Komitetu Honorowego. Oto on:**

- Krzysztof Michałkiewicz – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- Robert Kwiatkowski – Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Władysław Gołąb – Honorowy Prezes Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi
- Paweł Kacprzyk – Prezes Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi
- prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski – Rektor Akademii Pedagogiki Specjalnej
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Słomka – Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej
- Profesor dr hab. Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Rada Patronacka Fundacji Szansa dla Niewidomych

- Anna Woźniak-Szymańska – Prezes Zarządu Polskiego Związku Niewidomych
- Barbara Planta – Dyrektor Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie

Oto skład Komitetu Organizacyjnego konferencji:

- Tomasz Pactwa – Dyrektor Biura Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu Miasta Warszawa
- Paweł Kasprzyk – Prezes Zarządu Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi
- Beata Kotowska – Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 8 dla Dzieci Słabowidzących im. Dr Zofii Galewskiej w Warszawie
- Elżbieta Oleksiak – sekretarz generalny Zarządu Głównego, członek nadzwyczajny z Okręgu Mazowieckiego
- Małgorzata Pacholec – Dyrektor Instytutu Tyflogicznego Polskiego Związku Niewidomych
- Jacek Kwapisz – Pierwszy Prezes Fundacji Szansa dla Niewidomych; pedagog w Towarzystwie Opieki nad Ociemniałymi w Łaskach
- Igor Busłowicz – Przewodniczący Rady Fundatorów Fundacji Szansa dla Niewidomych
- Janusz Mirowski – Członek Rady Patronackiej Fundacji Szansa dla Niewidomych
- Agnieszka Olszewska – Pracownik merytoryczny Instytutu Rehabilitacji Fundacji Szansa dla Niewidomych

Goście specjalni

W spotkaniu, poza wymienionymi członkami Komitetu Honorowego, wzięli udział goście specjalni:

Pani Poseł Małgorzata Wypych – przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. osób z niepełnosprawnościami narządu wzroku

Marek Woch – Pełnomocnik Prezesa NFZ do Spraw Kontaktów z Organizacjami Pozarządowymi i Organami Władzy Publicznej

Helena Maryjanowska – Główny Specjalista w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Dwa dni, na które czekamy cały rok

Nasze środowisko spotyka się dosyć często. Regularnie organizowane są rozliczne zebrania, rady, szkolenia, a także obchody ważnych świąt religijnych i państwowych. Takiego spotkania jak REHA jednak nie ma oraz nigdy przedtem nie było. Na czym to spotkanie polega? Chodzi o stworzenie okazji do wymiany doświadczeń i informacji dotyczących jak najefektywniejszej rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową. Są osoby, które niezależnie od sytuacji potrafią sobie poradzić. Inni jednak nie potrafią. Wiele osób po utracie zdrowia nie jest w stanie normalnie żyć, a co dopiero działać, uczyć się lub pracować. Tracą wzrok i uważają, że wszystko jest skończone. Ich świat się zawala. Tracą nadzieję i zamykają w czterech ścianach. Kiedy wychodzą z tego okropnego stanu? Gdy ktoś im udowodni, że nadal są wartościowi oraz że nadal mogą być potrzebni. Problem niewiary we własne siły, izolacja od reszty społeczeństwa, brak możliwości edukacyjnych i zawodowych są charakterystyczne dla wszystkich niepełnosprawnych, niezależnie od kraju. Jak sobie z tym radzą w USA albo w Rosji? Jak sobie radzimy my – niewidomi w Polsce? Co trzeba zrobić, by inwalidztwo nie było cechą dyskwalifikującą? Spotkanie REHA odpowiada na to ważne pytanie – to dlatego chcą na nie przybyć tysiące osób. Fundacja jest więc zobowiązana przygotować konferencję w taki sposób, by była interesująca i atrakcyjna.

Zrealizowanie wszystkich postulatów naszych gości niestety nie byłoby możliwe w ciągu jednego dnia. Zaplanowanych wydarzeń i atrakcji było po prostu za dużo. Jednocześnie są one tak ważne i oczekiwane, że nie należy z nich zrezygnować.

Pierwszego dnia głównymi wydarzeniami były: uroczystości otwarcia konferencji i wręczenie statuetek Idoli, sesja merytoryczna oraz panele dyskusyjne. Wystawa i rozmaite atrakcje pełniły wtedy rolę uzupełniającą. W drugim dniu stają się one centralnymi punktami. W skrócie: pierwszy dzień to meritum, a drugi – wystawa i zabawa.

Wolontariusze pomagają Fundacji i naszym podopiecznym

Obsługa konferencji była w tym roku rekordowa i liczyła około 120 osób. Wolontariusze pracowali bezpłatnie i – jak się okazuje – są bardzo zadowoleni ze spotkania z niewidomymi. To znakomity sposób na kształcenie nowoczesnej, wyrozumiałej i pomocnej młodzieży oraz na integrację widzących z niewidzącymi. Wolontariuszy można było spotkać na przystankach, na Placu Defilad, przy głównym wejściu do Pałacu, w hallu i w salach, w których toczyła się konferencja. Pomagali niewidomym w dotarciu do wskazanego miejsca, tłumaczyli rozmowy gości zagranicznych, rozdawali poczęstunek i pomagali w rozstawianiu stoisk wystawowych. Gdy Fundacja ma cel integrowania niewidomych i widzących, umożliwia wolontariuszom skorzystanie z toczących się obok atrakcji. Skoro są z nami, powinni sprawdzić się w bezwzrokowym strzelaniu z broni laserowej, układaniu kostki Rubika bez patrzenia na nią, albo wziąć udział w rozgrywce blind tenisa.

Lista pomagających nam placówek:

1. XIII LO z Oddziałami Dwujęzycznymi im. płk. L. Lisa-Kuli
2. Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej Curie w Mińsku Mazowieckim
3. Zespół Szkół nr 23 ul. Górnośląska 31 w Warszawie
4. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) ul. Grenadierów 30A Warszawa
5. Akademia Pedagogiki Specjalnej (APS)

Bezpłatny poczęstunek i noclegi dla setek naszych sympatyków

Zorganizowaliśmy przyjazd do Warszawy ponad 640 osobom. Fundacja opłaciła niemal całą kwotę za ich transport do Warszawy i z powrotem. Każdy przyjezdny skorzystał bezpłatnie z dwóch obiadów, noclegu w dobrych hotelach i śniadania. Pierwszego i drugiego dnia konferencji każdemu gościowi przekazaliśmy po jednym pączku i pysznej kanapce. Dostarczyliśmy mnóstwo butelek rozmaitych napojów. Z tego co wiemy, wymienione wiktuały były naprawdę smaczne.

Uroczysta Msza Święta

W związku z 25. rocznicą naszej działalności, przy okazji spotkania tej wielkiej rzeszy niewidomych, niedowidzących i ich bliskich, zaprosiliśmy do wspólnej modlitwy w intencji naszego środowiska. Los nie okazał się dla nas łaskawy. Nie widzimy nic albo widzimy niewiele. Warto się pomodlić, by w innych sprawach było nam łatwiej. Nie zależy to tylko od nas, lecz również od Bożej pomocy i wsparcia ze strony bliźnich. Tak się składa, że znacząca większość tego środowiska jest wierząca i przynależy do Kościoła Powszechnego. Obecność na mszy oczywiście nie była obligatoryjna, a w jej czasie nasi goście mogli zwiedzić warszawską Starówkę lub nieco wcześniej przyjechać do Pałacu.

Z zaproszenia skorzystało jednak kilkaset osób. Mszę poprowadził i kazanie wygłosił Kazimierz Kardynał Nycz.

Msza odbyła się w drugim dniu konferencji, w piątek o godzinie 9.30 w wyjątkowym miejscu – Archikatedrze, w sąsiedztwie Placu Zamkowego. Około godziny dziewiętej kościół był pusty, kwadrans później zaczął się zapełniać, a na samym początku celebracji niemal wszystkie miejsca były zajęte.

W trakcie kazania ksiądz Kardynał zauważył niebywały zbieg okoliczności. Zamawiając tę mszę nie wiedzieliśmy, że właśnie na ten dzień przewidziane jest kazanie o uleczeniu przez Jezusa dwóch niewidomych. Wszyscy byliśmy pod wrażeniem tego wydarzenia. 2000 lat temu Jezus przywrócił wzrok niewidomym i prosił, by tego nie rozgłosili. Nie posłuchali, dzięki czemu możemy dzisiaj rozważać znaczenie tego cudu. Gdy jednak ta przypowieść przypada na dzień naszego spotkania i mszy, musieliśmy się zastanowić nad sensem tej zbieżności. Czy mamy rozumieć, że również nasi bliscy przyjaciele odzyskają wzrok? Trudno w to uwierzyć. Właśnie z tego powodu myślimy o innych darach, jakie otrzymujemy. Niewidomi nie żyją już tak, jak kiedyś. Dzięki technologii nasze inwalidztwo

przestało być tak bardzo dokuczliwe. Możemy czytać, pisać, samodzielnie się poruszać i wykonywać rozmaite czynności. Dbą o nas na co dzień wielu ludzi. W ogromnej większości jesteśmy otoczeni przyjaźnią i pomocą. Co więcej, widzimy, że nasza sytuacja poprawia się stale i będzie za jakiś czas nieporównywalnie lepsza. Wystarczy dowiedzieć się o staraniach rządu i parlamentu, by być w tej kwestii optymistą

Manifestacja „My nie widzimy nic, a wy – czy widzicie nas?”

Tegoroczna manifestacja miała miejsce w czwartek 1 grudnia o godzinie 19:00. Mieliśmy się zebrać przed Pałacem, ale kiedy pewna część uczestników już się ubrała, dotarła do nas informacja, że na dworze pada śnieg, a schody, po których mamy zejść na plac są bardzo śliskie. W tej sytuacji – już w ostatniej chwili – zarządziliśmy „odwrot” i zebraliśmy się w sali Ratuszowej, czyli tam, gdzie przebiegała sesja merytoryczna i wystawa. Całą salę wypełnił tłum niewidomych, słabowidzących i ich przyjaciół. Mieli w rękach białe laski i specjalnie przygotowane na tę okazję światełka. Niezależnie od tego, czy na zewnątrz, czy wewnątrz, udało się nam ogłosić apel do społeczeństwa i władz: „My nie widzimy nic, a wy – czy widzicie nas?”. Niewidomi z całego świata domagają się godnego życia, dostępu do informacji, wykształcenia i pracy. Setki osób wygłosiło swoje poparcie dla tych żądań, które zostało nagrane przez rozliczne kamery i mikrofony.

Międzynarodowy charakter Spotkania

Przybyli do nas niewidomi z wielu krajów. Było można się z nimi spotkać i porozmawiać. Opowiadali, jak sobie radzą ich niewidomi rodacy. Czy mają wsparcie ze strony władz i społeczeństw? Jak powszechnie wiadomo, o prawne i praktyczne równouprawnienie niepełnosprawnych od dziesięć lat dba się przede wszystkim na Zachodzie – w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Kanadzie i Zachodniej Europie. Mniej wiemy o innych krajach, co jednak nie znaczy, że nie ma tam postępu w tej dziedzinie. W takich krajach, jak: Australia, Nowa Zelandia, Izrael, Singapur, Japonia, a nawet Arabia Saudyjska, adaptowanie otoczenia do potrzeb niepełnosprawnych wzrokowo traktuje się bardzo poważnie. Są przeznaczane na ten cel naprawdę duże środki.

Od lat Fundacja organizuje spotkania Wschód-Zachód. Przekazujemy wiadomości o standardach XXI-wiecznych tam, gdzie o niewidomych się nie dba. Dzięki nam niewidomi z byłych republik Związku Radzieckiego dowiedzieli się o XXI-wiecznych możliwościach i są nam za to bardzo wdzięczni. Wielu gości z zagranicy przyjechało do Warszawy dzięki naszemu dofinansowaniu ich podróży i pobytu. W ten sposób umożliwiliśmy im kontakt z niewidomymi Polakami oraz odwrotnie – naszych beneficjentów z gośćmi z zagranicy.

Gabinet Dźwięku i Dotyku

Magdalena Bąk, Milena Rot

Jak niewidomi postrzegają przestrzeń, która nas otacza? Jak radzą sobie z czynnościami, które nie wymagają od ludzi widzących większego wysiłku i skupienia? Jak ważny jest wzrok i jakie skutki ma jego brak? Czym jest nowoczesna rehabilitacja, która wydaje się być najlepszym sposobem na problemy ze wzrokiem?

Na te i inne pytania można było znaleźć odpowiedzi w konferencyjnym Gabinetcie Dźwięku i Dotyku. Można tam było doświadczyć, jak funkcjonuje się w świecie bez światła, w którym wszyscy mieli jednakowe warunki. Widzący odwiedzający mogli poczuć się jak niewidomi. Zakładali gogle i wykonywali rozmaite czynności wykorzystując inne zmysły niż wzrok, a więc dotyk, słuch i węch. Chętni mogli spróbować swoich zdolności w zaimprovizowanej tam kuchni. Należało rozpoznać zapachy przypraw i różnych produktów żywnościowych wykorzystywanych w gastronomii. Można było bezwzrokowo nalać wodę do szklanki przy użyciu czujnika poziomu cieczy. Tuż obok należało rozpoznać kształty przedmiotów codziennego użytku. Kolejne zadanie polegało na rozpoznawaniu wypukłej grafiki nie patrząc na nią, lecz wykorzystując zmysł dotyku.

Ciekawym wyzwaniem było rozpoznawanie przestrzeni zamkniętych i otwartych na podstawie dźwiękowych nagrań dokonanych w tych miejscach. Zostały one przygotowane przez Piotra Żołądkę – niewidomego realizatora dźwięku, studenta Akademii Muzycznej w Krakowie. Z pozoru wydawało się to proste, gdyż prezentowane dźwięki są powszechnie znane. Okazało się jednak, że ich rozpoznanie przysporzyło wielu trudności.

Swoje możliwości słuchu można było sprawdzić przy okazji symulacji przejścia dla pieszych. Polegała ona na odtworzeniu nagrania z realnego przejścia przez ulicę uwzględniającego odbywający się tam ruch. Zadaniem uczestnika było przejście w odpowiednim momencie, czyli na zielonym świetle. Dla widzących to oczywiste, ale gdy nie widzimy, mamy do dyspozycji tylko słuch. Zatem zadanie wymagało koncentracji, by w ulicznym hałasie usłyszeć, że silniki aut pracują na jałowym biegu. Największą frajdę sprawiło zdecydowanie pokonywanie toru przeszkód zbudowanego z poprzeczek umieszczonych na różnych wysokościach, imitacji kamieni oraz pionowych drążków symulujących wąskie przejście. Przecież to przeszkody, które napotykamy na co dzień w naszym otoczeniu. Zdobycie umiejętności poruszania się z białą laską i jej prawidłowe wykorzystywanie nie należy do najłatwiejszych.

Odwiedzający Gabinet Dźwięku i Dotyku mogli skorzystać ze wszystkich zorganizowanych tam atrakcji. Nieoceniona okazała się pomoc wolontariuszy, którzy z ogromną pasją i zaangażowaniem włączyli się w przybliżanie osobom widzącym świata ludzi niewidomych.

Cel stworzenia Gabinetu Dźwięku i Dotyku podczas tegorocznej konferencji został osiągnięty. Osoby widzące dowiedziały się, na jakie bariery napotykają niewidomi i jakie są sposoby ich niwelowania. Ponadto zdobyły wiedzę na temat rehabilitacji, która jest niekończącym się procesem wymagającym cierpliwości i samozaparcia. Możemy sobie wyobrazić jak trudno funkcjonować nowoociemniałym w świecie, który wymaga szeregu zmian. Zmian nie tylko materialnych, ale również mentalnych. Doświadczenia wykonywane w Gabiniecie miały za zadanie przyczynić się do świadomego otwarcia się na warunki życia drugiego człowieka – „Jeśli pragniesz żyć, nie zatrzymuj swego życia dla siebie. Ono musi głaskać inne brzegi i nawadniać inne ziemie”.

Dbłość o własny wizerunek

Jak co roku, podczas naszej konferencji jedną z atrakcji był kącik wizażu – tym razem przygotowany i poprowadzony przez panie Iwonę Rowińską-Miter i Joannę Janyst z kieleckiej firmy kosmetycznej „Naturalna Tiande”. Kącik cieszył się ogromnym zainteresowaniem wśród uczestników, ponieważ oprócz malowania, panie proponowały wszystkim chętnym pielęgnacyjne zabiegi dłoni. Ponadto doradzały, jak wykonać ładny makijaż oraz jakich kosmetyków używać na co dzień, by czuć się dobrze i wyglądać zdrowo i schludnie.

Referaty i panele dyskusyjne

Niewidomi muzycy popularni na całym świecie – Stevie Wonder, Ray Charles, Andrea Bocelli, José Feliciano

Joanna Szafrńska

Trudno stać się sławnym muzykiem, ale stać się sławnym muzykiem kiedy się nie widzi jest znacznie trudniej. Jednak są tacy, którzy mimo utraty wzroku wpisali się na karty historii jako geniusze w swojej dziedzinie. Swoją postawą wspierali marginalizowane środowiska i do dziś są inspiracją dla młodych muzyków. Było ich wielu, jednak Ray Charles, Andrea Bocelli, José Feliciano czy Stevie Wonder rządzą i rządzą światem muzycznym.

Największe hity Raya Charles'a to „Hit the road Jack” czy „Georgia on my mind”. Muzyk urodził się w 1930 roku, zmarł w 2004. Gdy miał 5 lat zaczął tracić wzrok, żeby w wieku 7 lat stracić go całkiem. Był genialnym artystą, wielokrotnie nagradzanym. Frank Sinatra powiedział o nim, że jest jedynym geniuszem w tym biznesie. Śpiewał country, bluesa, gospel, ukształtował rytm and bluesa. Miał ogromny wpływ na muzykę, ale poprzez swoją popularność i charyzmę pomagał środowiskom, z których się wywodził. Był pierwszym artystą, który odmówił grania w klubach, gdzie obowiązywała segregacja rasowa. Poza działalnością na rzecz afro-amerykanów Ray Charles prowadził działalność charytatywną. Zapytany o to, czy brak wzroku miał wpływ na jego karierę odpowiedział, że nie miał żadnego wpływu. „Robiłbym to, co miałem robić mimo wszystko. Grałem muzykę kiedy miałem 3 lata. Wtedy jeszcze widziałem. Straciłem wzrok kiedy miałem 7 lat. Więc bycie niewidomym nie miało z tym nic wspólnego. Nic mi nie dało i niczego mi nie zabrało”. O sensie istnienia Ray Charles powiedział: „Wydaje mi się, że nikt do końca nie wie, czemu tu jesteśmy. Ale wydaje mi się, że powinniśmy wierzyć, że jesteśmy tu w jakimś celu”.

José Feliciano jest najbardziej znany ze swojej świątecznej piosenki „Feliz Navidad”. Urodził się w 1945 roku. Stał się niewidomy w wyniku wrodzonej jaskry. Od dziecka był bardzo muzykalny. Jest kompozytorem, autorem tekstów i genialnym gitarzystą. Jego utwór „Sound of Vienna” stał się hymnem tego miasta. Utwór „Light my Fire”, będący interpretacją piosenki The Doors, przyniósł mu międzynarodową sławę. Jose miał również, tak jak Ray Charles, ogromny wpływ na muzykę, ale nie tylko. Wstawiał się również za środowiskiem osób niewidomych, czy latynoskich imigrantów. Jedną z ciekawostek jest fakt, że Jose Feliciano wystąpił rok temu w 2015 roku w Polsce z okazji XV Dnia Papieskiego, gdzie zaśpiewał utwór „Don't be afraid” parafrazując słowa Papieża „nie lękajcie się”.

Wszyscy chyba znają utwór „Time to say goodbye”, który wykonuje Andrea Bocelli w duecie z Sarą

Brightman. Andrea urodził się w 1958 roku, stracił wzrok mając 12 lat w wyniku jaskry oraz wylewu, jakiego doznał grając w piłkę nożną. Uczęszczał do szkoły specjalnej, gdzie doceniono jego talent wokalny i stał się solistą w szkolnym chórze. Marzył o karierze tenora, jednak wybrał studia prawnicze w Pizie, gdzie dorabiał grając w barach piosenki Sinatry i Edith Piaf. Z czasem zawiesił studia prawnicze, by całkiem oddać się muzyce. Na początku lat 90 zaśpiewał z Zucchero i dał się namówić na pierwszy w swojej karierze występ estradowy, który stał się wkrótce ogromnym sukcesem. Andrea Bocelli również działa charytatywnie. O swojej fundacji, którą założył w 2011 roku, powiedział: „Głęboko wierzę, że miłość rodzi sprawiedliwość. A to z tego prostego powodu, że wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za budowanie lepszego świata. Niesamowite życie, którym zostaliśmy obdarzeni, oferuje nam przywilej, szansę i odpowiedzialność, aby umożliwić tym mającym mniej szczęścia lepszą przyszłość”.

Stevie Wonder jest znany między innymi z utworu „I just called to say I love you”. Piosenka ta została w 1984 roku nagrodzona Oscarem jako najlepsza oryginalna piosenka do filmu Kobieta w Czerwieni. Stevie Wonder urodził się w 1950 roku jako wcześniak i stracił wzrok z powodu retinopatii. Od urodzenia był bardzo muzyczny, a kiedy w wieku 11 lat zaśpiewał swój własny utwór, zauważył go przedstawiciel wytwórni Motown i podpisał z nim kontrakt na 5 lat. W wieku 12 lat Stevie pojechał w trasę koncertową. Podczas jednego z koncertów w Chicago jego 20-minutowy występ został nagrany, a następnie wydany po tytule „12-letni geniusz”. Piosenka „Fingertips” z tego nagrania dostała się na 1 miejsce listy Billboard. Wonder zdobył 24 nagrody Grammy, grał na harmonijce, później na pianinie i wielu innych instrumentach. Jego fundacja We are you, przekazuje hojne datki dla Blind Junior of America, uzyskał prawo do publikowania prac chronionych prawem autorskim w formatach przyjaznych osobom niewidomym. Jest wysłannikiem pokoju ONZ, w 1989 roku dał koncert w Warszawie, z którego dochód przeznaczył na Ośrodek w Laskach. O byciu niewidomym powiedział: To, że człowiek nie może używać swoich oczu, nie znaczy, że nie widzi. O pomaganiu innym ludziom: „Jestem za wszystkim, co pozwala człowiekowi, kto ma jakąś fizyczną ułomność dostać szansę na bycie tym, kim ma możliwość się stać”. Stevie Wonder również motywował do działania osoby niepełnosprawne mówiąc: „Wszyscy mamy jakąś zdolność – różnica polega na tym, jak ją wykorzystujemy”.

Niewidomi w historii

Agnieszka Olszewska

Środowisko niewidomych może poszczycić się nie tylko wyśmienitymi muzykami, ale także naukowcami, politykami, działaczami społecznymi czy artystami. W moim referacie postanowiłam przedstawić sylwetki kilku wybitnych niewidomych, a także zarysować tło historyczne. Nie sposób bowiem mówić o tych wyjątkowych postaciach, zapominając o prekursorach m.in. tyflopedagogiki i rehabilitacji, którzy utworzyli podwaliny współczesnego myślenia w kategoriach budowania dialogu i nawiązywania współpracy pomiędzy osobami niewidomymi i widzącymi.

Sytuacja niewidomych w społeczeństwie na przestrzeni wieków zmieniła się diametralnie. Świat dotyku i dźwięku ubogacił się dzięki dynamicznie rozwijającej się technologii, otwierając przed osobami z różnymi niepełnosprawnościami szeroki wachlarz możliwości. Niezmienny pozostaje jednak fakt, że w środowisku zawsze znajdowały się jednostki wybitne i utalentowane, stanowiące wzór do naśladowania.

Historia niewidzenia w czasach starożytnych sprowadza się właściwie do pojedynczych wzmianek o szczególnie zasłużonych jednostkach. Jedną z nich jest owiany tajemnicą Homer – grecki poeta znany jako autor Iliady i Odysei. Wśród znanych niewidomych, którzy zapisali się na kartach historii znajduje się też król Jan Luksemburski, który pomimo utraty wzroku stał się symbolem rycerskiej odwagi, poświęcenia i wierności. W czasach nowożytnych przemiany społeczne sprzyjały otwarciu się na problemy osób z dysfunkcjami wzroku, co zaowocowało zwiększeniem możliwości niewidomych oraz powiększeniem ich integracji ze światem widzących. Wiek XVIII to natomiast okres rozwoju tyflopedagogiki – ideę zapoczątkował Diderot w „Liście o niewidomych do użytku widzących”. Zwrócił uwagę na tematykę niewidzenia, kwestionując jednocześnie przekonanie, że ślepotą to kara za grzechy. Na pamięć zasługuje także Maurice de la Sizeranne – założyciel pierwszego zrzeszenia niewidomych, a także doskonale wszystkim znany Louis Braille, twórca systemu sześciopunktowego alfabetu.

W XIX wieku powoli zaczęły powstawać pierwsze wynalazki dopasowane do potrzeb niewidomych (m.in. pismo wypukłe), a prawdziwy przełom w dziedzinie niesienia pomocy i rehabilitacji miał miejsce po II wojnie światowej. Pojęcie niepełnosprawności zostało w pewnej mierze zdemitologizowane i zaczęto szukać konkretnych rozwiązań nakierowanych na pomoc poszkodowanym, w tym przypadku żołnierzom, którzy odnieśli rany w walce.

Wracając do wielkich niewidomych, koniecznie należy wspomnieć o Leonhardzie Eulerze, szwajcarskim matematyku i fizyku. Jego badania miały ogromny wpływ na wszystkie działy matematyki oraz na jej zastosowania w fizyce. Jest autorem wielu podręczników, licznych wzorów matematycznych, wielu prac z teorii liczb. Z postacią Eulera kojarzyć należy liczbę E – podstawę logarytmu naturalnego. Był on człowiekiem niezwykle wszechstronnym: w zakresie jego zainteresowań znalazła się także teoria muzyki, astronomia, balistyka i geografia.

Przyjrzyjmy się czasom współczesnym – to okres dynamicznego rozwoju rehabilitacji, nowoczesnych metod nauczania oraz interesujących rozwiązań technologicznych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami. Kluczowe jest wpływanie na świadomość społeczną w celu pokazania, że w przypadku osób z dysfunkcjami wzroku nie należy mówić o barierach, ale o licznych możliwościach pozwalających na swobodne rozwijanie talentów i realizowanie marzeń.

Przykładem osoby, która udowadnia, że ta sfera marzeń przeistacza się w namacalną rzeczywistość jest Helen Keller – głuchoniewidoma pisarka, pedagog i działaczka społeczna. Jako dwuletnia dziewczynka straciła w wyniku choroby wzrok i słuch, jednak wciąż z wielką ciekawością poznawała swoje otoczenie i samodzielnie wymyśliła niemal 60 znaków służących do komunikacji z matką. W wieku 7 lat rozpoczęła naukę u Anny Sullivan, która towarzyszyła jej przez kolejnych 50 lat. Helen odznaczała się fenomenalną pamięcią, zdolnością do koncentracji i wrażliwością na niesprawiedliwość. Głuchoniewidoma Helen założyła Amerykańską Fundację na rzecz Niewidomych, a w 1932 roku została wiceprezesem Królewskiego Narodowego Instytutu dla Niewidomych w Zjednoczonym Królestwie.

Wyjątkową postacią jest prof. Witold Kondracki, polski fizyk i matematyk, profesor i wieloletni pracownik Instytutu Matematycznego Polskiej Akademii Nauk. Jego historia jest naprawdę wyjątkowa! Urodził się w 1950 r. na warszawskim Żoliborzu i już w czasach szkolnych bardzo dużo czytał, interesował się naukami ścisłymi i eksperymentował. Jego wielka pasja niestety przyczyniła się do tragedii – w wyniku eksperymentu chemicznego stracił wzrok. Mimo to, z pomocą przyjaciół, których spotykał na wszystkich etapach edukacji, jego wybitny analityczny umysł miał szansę się rozwinąć.

W roku 1973 Witold rozpoczął pracę w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk, gdzie został Profesorem Nadzwyczajnym. Jego kolejną wielką pasją były podróże – i to nie byle jakie! Swoje życie zawodowe organizował tak, by móc podróżować, zwiedzać, poznawać kultury, spotykać ludzi i czuć ich wschodnią aurę. Zwiedził 34 kraje, a jego ulubionym kierunkiem zostały Indie, gdzie szczególnie zafascynowały go systemy filozoficzne i religijne.

Podsumowując, postawy i osiągnięcia wybitnych niewidomych są prawdziwą, autentyczną inspiracją, także dla osób widzących. Ich świat dotyku i dźwięku okazał się niezmiernie bogaty, co niejednokrotnie zawdzięczali pomocy bliskich i przyjaciół. Pozostawiają oni po sobie nie tylko wyjątkowe dokonania, książki czy wspomnienia, ale przede wszystkim dają motywację do działania i spełniania marzeń.

Biografie znanych wybitnych osób niewidomych i słabowidzących – Wydawnictwa PZN

Elżbieta Oleksiak

Wszystkich, których zainteresowały prelekcje dotyczące znanych niewidomych gorąco zachęcamy do zapoznania się z listą bibliografii, jaką zaproponował Polski Związek Niewidomych. W ramach różnych serii wydawniczych i wydawnictw nieperiodycznych PZN wydawał m.in. biografie znanych, wybitnych osób niewidomych i słabowidzących.

Na stoisku na konferencji REHA zaprezentowano publikacje wydane przez PZN lub te, zakupione przez PZN od wydawców:

1. „Historia niewidomych polskich w zarysie” autorstwa Ewy Grodeckiej – wydanie drugie z 1996 roku. Historia omawiana w trzech okresach do roku 1918, od roku 1918 do 1945 i od roku 1945 do 1960.
2. „A jednak w pamięci”, 1994. Biografia autorstwa Michała Kaziowa

Opowieść biograficzna o ociemniałym kapitanie wojsk austriackich i polskich Janie Silhanie. Żył w latach 1889-1971. Wydawca czasopism, twórca szkoły muzycznej w Krakowie, współtwórca Centralnego Ośrodka Tyflogicznego w Warszawie, to tylko niektóre z wybitnych osiągnięć Jana Silhana.

3. „Błogosławieństwo ciemności”, 1992. Biografia wybitnego śpiewaka operowego (baryton) Ryszarda Gruszczyńskiego autorstwa Michała Gawalkiewicza. Żył w latach 1916-2001. Do książki

dołączone są również kasety z biografią i fragmentami utworów śpiewanych przez mistrza.

4. „Edwin Kowalik życie dźwiękiem pisane” wraz z płytą CD, 2010. Biografia autorstwa Angeliki Kuźniak. Wybitny artysta żyjący w latach 1928-1997. Redaktor „Magazynu Muzycznego”. Na konkursie Pianistycznym im. F. Chopina w roku 1955 znalazł się wśród finalistów, otrzymał wyróżnienie.

5. Sylwetki 23 pianistów klarncistów, saksofonistów, śpiewaków uczestników projektu „Niewidomi grają Chopina” z Armenii, Czech, Francji, Gruzji, Litwy i Polski. Wydanie z 2011 r.

6. „Dłoń na dźwiękach”, 1998. Biografia napisana przez Michała Kaziowa o życiu i działalności Włodzimierza Dolańskiego. Włodzimierz Dolański żył w latach 1886-1973, tyflolog, dr nauk filozoficznych, studiował na paryskiej Sorbonie, działacz niezwykle wybitny krajowy i międzynarodowy.

7. „Henryk Ruszczyc i jego praca dla niewidomych”, 1994 – autorstwa Michała Żółtowskiego. Henryk Ruszczyc żył w latach 1901-1973. Człowiek legenda, twórca polskiej szkoły rehabilitacji zawodowej niewidomych. Przez całe życie zawodowe związany z Ośrodkiem w Laskach.

8. „Historia na żywo”, Materiały Tyflogiczne nr 16, 2007 – pod redakcją Józefa Szczurka – relacje z konferencji działaczy PZN w Jahrance z 1996 roku z okazji 50-lecia Związku. Jest to relacja 40 wybitnych działaczy niewidomych i widzących. Historia pisana przez ludzi, którzy ją tworzyli – Władysława Gołąbą, Andrzeja Kasztę, Krystynę i Zofię Krzemkowską, Czesława Kryjomą, Stanisława Kotowskiego, Tadeusza Madzię, Józefa Mendrunia, Napoleona Mitraszewskiego, Mieczysława Michalaka, Mariana Ostojewskiego, Czesława Sokołowskiego, Danutę Tomerską, Jana Trznadła, Tadeusza Winnickiego, Mariannę Wysocką, Czesława Żyhoniuka.

9. „Oni torowali drogi”, Materiały Tyflogiczne nr 17 i Zeszyty Tyflogiczne nr 23, 2008 – dwa tomy biografii ludzi zasłużonych, żyjących w latach 1775-1973 takich jak Stanisław Bukowiecki, Józef Buczkowski, Ksiądz Jakub Falkowski, Ewa Grodecka, Stanisław Madej, Modest Sękowski, Jan Silhan, Maria Strzemińska, Józef Stroiński, Władysław Winnicki, Leon Wrzosek.

Książki ww. można zamawiać w Centrum Rehabilitacji Instytutu Tyflogicznego PZN przesyłając zamówienie pod adres:

ul. Konwiktorska 9

00-216 Warszawa

lub pod mail: rehabilitacja@pzn.org.pl

Należność za zamówione pozycje prosimy wpłacać na konto:

Bank DnB Nord Polska S.A. nr rachunku: 47 1370 1037 0000 1706 4083 5212

Badania nad standaryzacją dotykowych makiet i modeli architektonicznych instalowanych w przestrzeni zewnętrznej

dr inż. arch. Agnieszka Kłopotowska – WA Politechniki Białostockiej

dr inż. arch. Maciej Kłopotowski – WBilŚ Politechniki Białostockiej

Od połowy lat 90. XX w. w przestrzeniach polskich miast pojawiają się dotykowe makiety zewnętrzne. Przedstawiają one obiekty i przestrzenie architektoniczne o różnej skali. Pierwsze z tych realizacji odwzorowywały przestrzenie nieistniejące. Obecnie większość z nich ilustruje obiekty i przestrzenie w sąsiedztwie których są lokowane.

Makiety te stanowią ciekawe komponenty wyposażenia przestrzeni publicznych i niewątpliwą atrakcją turystyczną. Są elementami rozpoznawalnymi i wykorzystywanymi w promocji miast. Odbiorcą tego rodzaju obiektów są turyści, zaciekawione nimi dzieci, osoby poruszające się na wózkach, a wreszcie – osoby z dysfunkcjami wzroku, którym obiekty te są dedykowane. Każda z tych grup znajduje w nich własne walory. Makiety umożliwiają spojrzenie na miasto lub obiekt z lotu ptaka dając możliwość unikalnej perspektywy obserwacji (np. dachy obiektów, relacje przestrzenne, układy kompozycyjne). Pozwalają zwiedzić miasto bez konieczności fizycznej komunikacji. Wspierają orientację przestrzenną i są pomocne w budowaniu trójwymiarowych wyobrażeń przestrzennych, w tym map mentalnych. Wzmacniają wartość doświadczeń poznawczych o warstwę dotyku (bliskość, namacalność, realność percepcji haptycznej). Wielokrotnie stanowią punkt startowy wycieczek turystycznych. Dla dzieci są nową miejską zabawką, rozwijającą zainteresowanie przestrzenią, zachęcającą do „odkrywania” prawdziwych obiektów i porównywania przedstawień z rzeczywistością. Ich powodzenie jako miejskiego gadżetu wyraża się również w traktowaniu ich jako tematu lub planu pamiątkowej fotografii.

Zespół badawczy z Politechniki Białostockiej dokonał inwentaryzacji makiet zrealizowanych na terenie Polski. Podczas badań zinwentaryzowano, a następnie przeanalizowano 69 obiektów zlokalizowanych w 31 miastach. Tak duża liczba realizacji jest dokonaniem znaczącym w skali Europy. Świadczy o rosnącej popularności tego rodzaju prezentacji. W ocenie autorów dalsze upowszechnienie makiet dotykowych jest ze wszech miar pozytywne, nie tylko z uwagi na ich wykorzystanie jako pomocy tyflogicznych (umożliwiających kompensacyjną formę percepcji przestrzeni), ale nade wszystko wysoką wartość społeczną tego rodzaju opracowań (przypominających o obecności w przestrzeni publicznej osób niewidzących oraz uświadamiających ich problemy).

Liczba i różnorodność dotychczasowych realizacji pozwala na podjęcie ich rzeczowej analizy. W trakcie badań zinwentaryzowano makiety prezentujące: założenia krajobrazowe (5%), duże zespoły urbanistyczne – miasta lub ich części (19%), zespoły urbanistyczne – rynki miast, zamki, place (33%), budynki (40%), detale architektoniczne (3%). W badanej grupie można wyodrębnić przedstawienia ilustrujące obiekty istniejące współcześnie (75% realizacji), odtworzenia przestrzeni i obiektów istniejących dawniej (19% realizacji) oraz budynki projektowane. Poszczególne makiety wykonane są w skalach: architektoniczno – budowlanych, modelarskich lub całkowicie dowolnych. Stwierdzona wielość rozwiązań w zakresie skali, tematyki przedstawienia oraz zastosowanych opisów i oznaczeń skłania do poszukiwania wzorców optymalnych, mogących stać się podstawą opracowania standardów w zakresie projektowania i wykonawstwa makiet dotykowych.

Dążąc do tego celu zespół badawczy bazował na zasadach projektowania uniwersalnego oraz doświadczeniu własnym, wyniesionym między innymi z kwerend w muzeach: Państwowym Muzeum Dotyku im. Homera w Ankonie (Włochy) i Muzeum Dotyku w Madrycie (Hiszpania), a także oglądzie wielu realizacji na terenie Europy (Austria, Chorwacja, Czechy, Francja, Hiszpania, Niemcy, Węgry, Wielka Brytania, Włochy). Uznano, iż makiety takie powinny być w równym stopniu dostępne osobom pełnosprawnym oraz osobom z ograniczeniami percepcyjno – ruchowymi. Żadna z grup odbiorców nie powinna być nadmiernie uprzywilejowana ani dyskryminowana.

W wyniku prowadzonych badań wyłoniono najistotniejsze problemy: merytoryczne oraz techniczne, dotyczące realizacji, a wpływające na ograniczenia ergonomii percepcyjnej użytkownika. Usystematyzowano je jako:

- problemy lokalizacyjne, związane z sytuowaniem w przestrzeni oraz zagospodarowaniem najbliższego otoczenia makiety. Rozwiązania nieprawidłowe dotyczą ponad 27% realizacji i obejmują takie problemy jak: przypadkowość i nieczytelność lokalizacji, sytuowanie w nieuczęszczanym miejscu, ustawienie w zbyt małej odległości od przeszkód i miejsc niebezpiecznych. Uznano, iż makiety winny być sytuowane w miejscu widocznym, dostępnym i bezpiecznym, z odpowiednim obejściem i oznakowaniem ścieżki dojścia oraz miejsca rozpoczęcia zwiedzania;

- problemy związane z budową postumentu. Około 30% realizacji nie spełnia podstawowych wymagań wynikających z możliwości percepcyjno – ruchowych człowieka, ponadto niemalże 10% jest całkowicie niedostępnych dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim, 3% stanowią obiekty okrągłe, mogące powodować utratę orientacji. Uznano, iż dla uzyskania pełnej dostępności ruchowo – poznawczej należy zachować określone proporcje pomiędzy wysokością i wielkością blatu. Innym problemem jest problem estetyczny związany z brakiem spójności wizualnej postumentu i makiety. Aspekt ten powinien być brany pod uwagę już na etapie projektowym.

- problemy dotyczące treści merytorycznej makiety, związane z czytelnością i kompletnością przedstawienia. Wynikają one z niewłaściwego poziomu generalizacji obrazu, jego niekompletności (brak przedstawienia „od ogółu do szczegółu”), przyjętej skali (zbyt dużej lub zbyt małej), a w odniesieniu do założeń miejskich – nieuzasadnionych granic opracowania. Problemy percepcyjne generowane są również poprzez przyjętą konwencję plastyczną. Sposób prezentacji treści merytorycznej makiety

bywa: realistyczny (64%), w różnym stopniu uplastyczniony (31%) lub też całkowicie zniekształcony plastycznie (5%). Zależy to zarówno od technologii wykonania, jak i indywidualnej wizji autora makiety. Użyte faktury i oznaczenia poszczególnych makiet różnią się między sobą i są odmienne niż ustandaryzowane oznaczenia tyflograficzne. Drugą grupą problemową jest sposób zakomponowania pola treści oraz pola informacji. Pola te wykonywane są w formie: rozproszonej (47%) oraz zwartej – umieszczonej na jednej wspólnej płycie (podstawie) (53%), która przyjmuje postać płaską (26%) lub przestrzenną (27%). Różnorodność budowy podstawy makiety utrudnia odbiór opracowania. Wielokrotnie makietą nie daje możliwości określenia pozycji obserwatora (zaledwie 26% makiet ma oznaczenie „tu jesteś”, 24% posiada oznaczenie kierunków geograficznych) i odczytania skali obiektów (zaledwie w 12% makiet umieszczono sylwetkę człowieka pozwalającą na oszacowanie wielkości budynków). W wielu makietach brakuje legendy lub jest ona niekompletna. W przedstawieniach brakuje tytułów (w 72%). Uznano, iż niezbędne jest opracowanie właściwych zasad prezentacji obiektów i ich podpisów w zależności od skali przedstawienia. Sposób przedstawienia powinien zostać ujednolicony i zgodny z wytycznymi projektowania tyflografik, do których przyzwyczajony jest odbiorca. Ponadto opracować należy schemat oglądania makiety. W tym celu należy ustalić jej front oraz zasady rozmieszczenia stałych elementów informacji;

- problemy związane z informacją. W wielu przypadkach pole informacji nakłada się na pole treści lub informacje są nadmiernie rozproszone, albo zlokalizowane w sposób niewygodny i niedostępny. Zastrzeżenia budzi merytoryczna zawartość informacji (redakcja tekstu i brak całościowego opisu). Istnieją makiety bez jakiegokolwiek podpisu, podpisane wyłącznie w j. polskim lub wyłącznie brajlem. Nadmiernie eksponowanym elementem są informacje o fundatorach i wykonawcach. Skala wymienionych problemów dotyczy 47% realizacji i wymaga opracowania wzorców w zakresie doboru informacji, sposobu ich przedstawiania oraz lokalizacji na poszczególnych powierzchniach obiektu.

- problemy techniczne i technologiczne, w tym: użyty materiał (nieestetyczny, nietrwały, nieprzyjemny w dotyku, nieodporny na czynniki zewnętrzne), niewłaściwe wygładzenie powierzchni, brak odwodnienia makiet, a także problemy związane z eksploatacją (w tym zabrudzenia, akty wandalizmu, kradzieże elementów makiety). Makiety powinny być wykonane w sposób gwarantujący estetyczny wygląd, trwałość, a także efektywność i bezpieczeństwo percepcji haptycznej. Powinny one być poddawane systematycznej konserwacji oraz być systematycznie oczyszczane.

W dotychczasowych badaniach nie ujęto problematyki opisów audiodeskrypcyjnych, w tym nowoczesnych form ich przekazu (drogą GPS, bluetooth), stanowiących komplementarny problem badawczy, wymagający specjalistycznych badań.

Reasumując wyniki przeprowadzonych analiz, zespół autorski stwierdza potrzebę kontynuacji dotychczasowych badań, zmierzających w kierunku opracowania i wdrożenia standardów w zakresie projektowania oraz wykonawstwa dotykowych makiet architektonicznych instalowanych w przestrzeniach zewnętrznych. Z uwagi na złożony, interdyscyplinarny charakter zagadnienia autorzy przewidują prowadzenie badań empirycznych oraz szeroko zakrojoną współpracę ze środowiskiem tyflologów, artystów plastyków, informatyków, specjalistów w zakresie audiodeskrypcji i metod przekazu informacji, a także osób niepełnosprawnych (w tym osób poruszających się na wózkach oraz osób niewidomych i słabowidzących).

Z uwagi na społeczny wymiar prezentowanych zagadnień tematyką tą należy zainteresować gremia odpowiedzialne za kształtowanie przestrzeni publicznej polskich miast. Aspekty te powinny również stać się częścią procesu dydaktycznego szkół i uczelni związanych z kształtowaniem przestrzeni.

Losy potomków Henryka Sienkiewicza i jego Oblęgorka

Anna Dziewanowska

Z wielkim zainteresowaniem czekaliśmy na spotkanie z Panią Anną Dziewanowską, prawnuczką Henryka Sienkiewicza. Jesteśmy w okresie obchodów rocznicowych związanych ze śmiercią wybitnego pisarza. Zmarł na dwa lata przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości, o której tak marzył. Nie tylko tworzył patriotyczne dzieła, ale i działał dla zniewolonego kraju. Cały naród go uwielbiał. Zorganizowano publiczną zbiórkę na narodowy prezent dla wielkiego pisarza, która okazała się wielkim sukcesem. Za zgromadzone środki zakupiono piękną nieruchomość pod

Kielcami w Oblęgorku, gdzie znajduje się obecnie muzeum Jemu poświęcone.

Prawnuczka Henryka Sienkiewicza relacjonuje:

„W moim wystąpieniu jako prawnuczki Henryka Sienkiewicza przedstawiłam losy potomków pisarza i losy Oblęgorka (daru narodowego) w powojennej rzeczywistości.

Potomkowie pisarza to od trzeciego pokolenia 28 osób w wieku od 4 do 90 lat.

Podzieliłam się ze słuchaczami anegdotami, które funkcjonują w rodzinie, a są rezultatem popularności i sławy mojego przodka. Starłam się także przedstawić samego Henryka Sienkiewicza od strony nieznanych faktów z jego życia i jak sława wpływała na życie jego dzieci.

Z sali padały pytania dotyczące przystosowania Muzeum H. Sienkiewicza w Oblęgorku dla niepełnosprawnych na wózkach, dotyczące praw autorskich takich jak: czy rodzina pisarza jest pytana o zgodę przy nadawaniu imienia Henryka Sienkiewicza szkołom czy ulicom. Odpowiedź: prawa autorskie wygasły 50 lat po śmierci pisarza i obecnie Henryk Sienkiewicz jest dobrem narodowym.”

Niewidomi w kulturze

Dr Julia Kurek

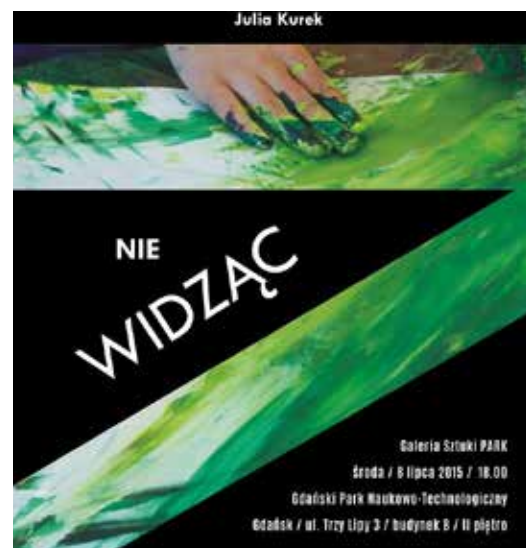
W galeriach i muzeach na świecie oraz w Polsce dostrzega się coraz większą potrzebę udostępniania dzieł sztuki osobom niedowidzącym i niewidomym. Zachodzą z roku na rok coraz większe zmiany w tym obszarze.

Podczas prezentacji w ramach konferencji REHA skupiłam się na prezentacji projektów, które z założenia asymilują osoby niewidome i niedowidzące w życiu społecznym poprzez działania artystyczne. Przedstawiony został m.in.: częstochowski projekt „Na ośle”, w którym niewidome osoby tworzyły wspólnie grafikę warsztatową, wrocławski projekt „Niewidzialna mapa Wrocławia”, w ramach którego powstało 31 fotografii miejsc wybranych przez osoby niewidome. Projektowi towarzyszył katalog wydrukowany w kolorystyce czarnobiałej i w brajlu. Przedstawiłam projekt Artura Żmijewskiego „Na ośle”, w którym artysta prosi osoby niewidome by namalowali swój autoportret i dom. Projekt ten był prezentowany w 2012 roku w Zamku Ujazdowskim w Warszawie. Wspomniane zostały również takie miejsca jak Muzeum Regionalne w Stalowej Woli, które realizuje program Dostępne Muzeum. W ramach tego programu powstała Galeria rzeźbiarska przez Dotyk. Museo Tifológico w Madrycie, w którym ekspozycja jest tak przygotowana, by można było mieć dostęp do eksponatów. Można je dotykać, a nagrania dźwiękowe przygotowane w języku hiszpańskim oraz angielskim instruuje zwiedzających jak układać dłonie by dowiedzieć się czegoś więcej o eksponatach. Dodatkowo w tym muzeum znajdują się miniaturowe repliki znanych obiektów architektonicznych, które można dotykać.

Zaprezentowałam również część mojej pracy doktorskiej w formie materiału wideo. Celem mojego projektu doktorskiego było znalezienie „wspólnego języka” łączącego osoby niewidome i niesłyszące. Wypowiedź artystyczna jaką zaproponowałam była sposobem na nawiązanie kontaktu między nimi. Integralną częścią projektu była prezentacja Instalacji wideomalarskiej oraz materiału wideo o osobach niewidomych osobom niesłyszącym w ISW w Gdańsku. Osoby niewidome natomiast otrzymały materiał wideo o osobach niesłyszących. Celem projektu była również realizacja wizualnej reprezentacji wyobraźni osób niewidomych pobudzonej słuchaniem muzyki oraz doprowadzenie do realizacji materiałów wideo stworzonych przeze mnie, będących meritum projektu. Ponadto chciałam udowodnić, że osoby niewidome mają tak samo rozwiniętą wyobraźnię jak osoby widzące, jej kreacja jest tylko inna. Materiał wideo, który zaprezentowałam podczas konferencji REHA nosi tytuł „Nie widząc” i dotyczy osób niewidomych i niedowidzących. Wideo zostało zrealizowane dzięki współpracy szkoły św. Maksymiliana w Laskach.

Podczas konferencji mówiłam także o audiodeskrypcji podając jej przykłady na przestrzeni lat. Począwszy od pierwszego polskiego kinowego seansu pt. „Pokój”, który odbył się w białostockim kinie.

Każdego roku dostęp do kultury dla osób niewidomych i niedowidzących jest coraz większy. Dostrzegamy coraz liczniejsze przykłady udostępniania sztuki osobom niewidomym, jednak w moim odczuciu skala tego zjawiska jest nadal zbyt mała.

Tyfloturystyka

Jacek Skrzypczak

W tegorocznej edycji REHA FOR THE BLIND IN POLAND miałem przyjemność przeprowadzić panel dyskusyjny na temat tyfloturystyki, czyli turystyki dla niewidomych i niedowidzących. Z zamiłowania jestem przewodnikiem turystycznym oraz pilotem wycieczek. Od kilku lat działam na rzecz upowszechniania turystyki dla osób niepełnosprawnych. Na tegorocznej konferencji podzieliłem się moimi doświadczeniami z osobami, które na nią przybyły. Opowiedziałem między innymi o wydarzeniu, które miało miejsce w 2011 roku w Kielcach, a mianowicie „Smakiem i dotykiem poznajemy Kielce” – Aleja Sław, gdzie osoby niewidome mogły zapoznać się dotykowo z popiersiami znanych osób. Kolejnym wydarzeniem, które zapadło mi w pamięci był rajd tandemami, w którym wzięły udział 24 osoby z koła Polskiego Związku Niewidomych w Mikołowie, na czele z prezesem Kornelem Chmielem.

Opowiedziałem o szkoleniu z zakresu tyfloturystyki, które zorganizowałem wraz z Fundacją Szansa dla Niewidomych na początku tego roku w Kielcach. Przeszkoliliśmy wówczas ponad 30 przewodników turystycznych z województwa świętokrzyskiego, którzy bardzo wysoko ocenili możliwość zapoznania się ze specyfiką tego środowiska.

Pojawiły się pytania dotyczące sposobów udostępniania muzeów do potrzeb niewidomych. Dyskutowaliśmy na temat dylematów związanych z możliwością dotykania eksponatów przez te osoby. Wspólnie doszliśmy do wniosku, że grupy zorganizowane o takiej specyfice powinny mieć taką możliwość. Z własnego doświadczenia wiem, że zazwyczaj nie ma z tym problemu pod warunkiem, że potrzeby tej grupy zostaną wcześniej zgłoszone. Co jednak z turystą indywidualnym, który ma dysfunkcję wzroku? Otóż ta kwestia prawnie niestety nie jest uregulowana i wszystko zależy od dobrej woli osób, które oprowadzają turystów.

Zapoznałem słuchaczy z miejscami dostępnymi dla niewidomych w województwie świętokrzyskim, m. in. z ofertą Centrum Geoedukacji w Kielcach, Muzeum Narodowym, Osadą Średniowieczną w Hucie Szklanej oraz Centrum Kulturowo-Archeologicznym w Nowej Słupi.

Na zakończenie panelu zaprosiłem moich słuchaczy do odwiedzenia przepięknych Gór Świętokrzyskich, gdzie nie brakuje miejsc przyjaznych dla niepełnosprawnych. Co prawda jest jeszcze wiele do zrobienia, ale zmiany są na dobrej drodze.

Spotkanie z Dariuszem Szpakowskim

W poprzednich latach organizowaliśmy przede wszystkim sesję merytoryczną i wystawę. Na wniosek gości stopniowo rozbudowywaliśmy konferencję. Powiększyliśmy ją o rozliczne atrakcje oraz panele dyskusyjne. Mają inny charakter niż przygotowanie i wygłoszenie referatów podczas sesji merytorycznej. Umożliwiają rozmowę z prelegentami i dają więcej czasu na przedstawienie działalności.

Pierwszy panel dyskusyjny poprowadził bardzo popularny w naszym środowisku dziennikarz sportowy i sprawozdawca TVP Dariusz Szpakowski. To kolejna jego obecność na REHA. Kilka lat temu relacjonował ping-pong dla niewidomych, rok temu blind football, a tym razem zainteresował się blind tenisem. Warto wspomnieć, że już po naszej konferencji miał miejsce mecz blind footballu pomiędzy drużyną niewidomych oraz widzzącymi przedstawicielami TVP grającymi z zasłoniętymi oczami. Wygrali – i to wyraźnie – niewidomi. Dariusz Szpakowski opowiedział o najważniejszych sportowych wydarzeniach roku 2016, a więc o olimpiadzie w Rio i finałach mistrzostw Europy w piłce nożnej. Z największą jednak swadą opowiadał o swoich przeżyciach z mistrzostw świata w piłce nożnej sprzed dwóch lat, także w Rio. Został tam okradziony. Stracił torbę razem z całą jej zawartością. Zginął na przykład paszport, bez którego ani rusz. Załatwienie takiego dokumentu, gdy się jest tak daleko od kraju, nie jest proste. Dzięki pomocy wielu ludzi otrzymał nowy dokument, ale wtedy okazało się, że stary się odnalazł. Złodzieje zorientowali się, co ukradli i to, co nie stanowiło dla nich wartości – zwrócili. Odnalazł się też paszport!

Spotkanie z Joanną Jabłczyńską

Po raz pierwszy spotkaliśmy się z panią Jabłczyńską w ubiegłym roku. Nasi beneficjenci prosili jednak o kolejną taką możliwość. Nic trudnego – po prostu poprosiliśmy o drugie spotkanie. To sławna aktorka, radca prawny, uczestniczka maratonów i triathlonów. Pani Joanna opowiadała w zeszłym roku między innymi o sytuacji prawnej osób niepełnosprawnych, akcjach społecznych na rzecz niewidomych, w których brała udział, takich jak malowanie czarno-żółtych pasów na Dworcu Centralnym w Warszawie. Mówiła o swoich doświadczeniach aktorskich od czasu występów w Fasolkach i Tik-Taku po ostatnie przedsięwzięcia, a także o tym, jak wygląda krok po kroku dubbingowanie filmów.

Jako osoba znana z zamiłowania do sportu, wypowiedziała się na temat aktywności sportowej osób niepełnosprawnych. Wspominała niewidomych biegających w maratonach, o ich wytrwałości w dążeniu do celu i niezwykłym dopingiem ze strony publiczności, który zawsze im towarzyszy. Zwróciła przy tym uwagę na fakt, że niewidomi sportowcy najczęściej potrzebują asysty pełnosprawnej osoby, która pomaga w treningach, że w takich przypadkach niezwykle ważna jest współpraca między sportowcami, ale też budują się trwałe więzi i przyjaźnie.

Wzorem ubiegłego roku, pod koniec spotkania fani aktorki mieli okazję do zdobycia autografów i zrobienia z nią zdjęć.

Mieczysław Kosz – wybitny niewidomy pianista jazzowy

Sędzia Krzysztof Karpiński opowiedział o wybitnym niewidomym pianiście jazzowym Mieczysławie Koszu. Młodzież nie miała okazji poznać tego muzyka, natomiast starsi niewidomi znają jego twórczość. Uczęszczał do szkoły w Laskach, a następnie koncertował w całym kraju. Nie był pogodzony z losem, co skończyło się tragedią. Jego muzyka była pełna emocji i nostalgii. Pomiedzy klawiszami jego fortepianu można było znaleźć mnóstwo żalu za innym losem. Słuchacze dostrajali się do tego klimatu i przeżywali muzykę w milczeniu. Pan Karpiński napisał biografię Mieczysława Kosza, do której trudno sięgnąć, gdyż jest niedostępna na rynku. Fundacja Szansa dla Niewidomych postara się wydać to dzieło w przyszłości.

Co trzeba wiedzieć o chorobach oczu

Małgorzata Pacholec

Małgorzata Pacholec, przedstawiciel organizacji Retina AMD Polska oraz Polskiego Związku Niewidomych opowiedziała o problemach z narządem wzroku. Od wielu lat jest jedną z najważniejszych postaci tego stowarzyszenia. Dzięki panelowi, który poprowadziła, dowiedzieliśmy się zarówno o możliwościach dotyczących ochrania wzroku, jak i o działalności wymienionych organizacji.

Czy otoczenie, w którym egzystujemy na co dzień jest dostępne dla niewidomych?

W drugim dniu Konferencji odbył się panel dyskusyjny Adama Kalbarczyka. Dotyczył udostępniania otoczenia osobom z niepełnosprawnością wzroku. Gdyby twardo ocenić aktualny stan rzeczy w tej dziedzinie, należałoby stwierdzić, że jest z pewnością źle. Wiele się zmienia w naszym kraju, pojawiają się nowoczesne rozwiązania przeznaczone dla naszego środowiska, ale fakt, że nowe rozwiązania są do obejrzenia w sklepach albo w biurach, gdzie pracują informatycy i elektronicy, nie może nas cieszyć. One muszą być w naszych domach, mieście, w urzędach, szkołach, na uczelniach, stadionach, w teatrach i kinach, bibliotekach i muzeach, na dworcach i lotniskach itd. Są miejsca, w których właściciele czy zarządcy dbają o dostępność dla niepełnosprawnych, ale daleko nam do tego, by obecność tych rozwiązań stała się obowiązującą normą.

Środowisko cieszy się z każdego nowego wdrożenia. Zauważa nowe urządzenia na niektórych dworcach, na lotnisku Chopina, w kilku ogrodach zoologicznych, w niektórych muzeach, ale to naprawdę mała kropla w morzu potrzeb.

Czy brakuje na ten cel pieniędzy, czy raczej wyobraźni i dobrej woli? Wydaje się, że chodzi raczej o to drugie. Argumenty usprawiedliwiające brak decyzji są dosyć niepoważne. Według tzw. oszczędnych decydentów, niewidomych jest zbyt mało, by poświęcać im tyle środków. Wielu niewidomych nie popiera idei dostępności. Twierdzą jakoby, iż urządzenia udostępniające otoczenie nie są potrzebne. Mamy do czynienia z poważnym nieporozumieniem. Decydenci powinni wziąć pod uwagę fakt, że niewidomi zdają sobie sprawę z konieczności udostępniania otoczenia, gdy zapoznają się z najnowocześniejszymi rozwiązaniami. Jak mają walczyć o modernizację, gdy jeszcze nie widzieli tych rozwiązań i nie mieli okazji sprawdzić, czy są im pomocne.

Rozwiązania, o których mówimy są tak nowe, że większość niewidomych ich nie zna. Niezbędne są zatem nie tylko prezentacje, ale i szkolenia w korzystaniu z ich pomocy.

Adam Kalbarczyk zaprezentował na ekranie zdjęcia wdrożonych w Polsce i za granicą realizacji. Wielu zebranych widziało to po raz pierwszy. Co zobaczyli? Multimedialne terminale, które mają na wierzchu wypukłą mapę lub plan, pod którym widać graficzny podkład przeznaczony dla osób widzących, a wśród nich osób niedowidzących. Pod takim planem zamontowane są czujniki, które uruchamiają system mowy, gdy zbliżymy do nich palec. Syntezator mowy udźwiękowia zamontowany tam notebook lub netbook. Baza informacyjna jest tam przechowywana na dysku. Czujniki uruchamiają system dźwiękowy i można usłyszeć informacje związane z danym czujnikiem.

Taki terminal porozumiewa się z użytkownikiem poprzez smartfon. Gdy niewidomy zbliża się do terminala, komórka zaczyna wibrować i mówić. Niewidomy steruje terminalem ze swojej komórki i odczytuje informacje zapisane w uporządkowanej hierarchicznie bazie danych.

Do ważnych miejsc powinny prowadzić niewidomych ścieżki zamontowane w podłożu. Ważne jest, by prowadziły do celu, a nie obok. W związku z tym, że wielu właścicieli nie chce poznać tej dziedziny, ścieżki takie prowadzą niewidomych donikąd. Projektowanie udostępniania obiektów należy zostawić specjalistom w tej dziedzinie, a mamy ich w kraju sporo.

Na uwagę zasługuje system beaconów. To małe nadajniczki radiowe, które mogą być rodzajem dźwiękowych etykiet. Mogą informować o tym, co jest obok, do czego zbliża się niewidomy, co jest na półkach w sklepie, jaką książkę lub płytę wziął do ręki, jaki tramwaj lub autobus podejżdża do przystanku itd.

Dla niedowidzących stosuje się specjalne pasy do naklejania na podłoże, by mogli widzieć gdzie jest początek schodów, winda, łazienka itd. Niewidomym pomagają także nakładki na poręcze schodowe, na których można odczytać brajlem, gdzie znajdują się określone działy czy departamenty. W kluczowych miejscach nakleja się tzw. pola uwagi. Niewidomy nie powinien wpaść na słup stojący na środku chodnika, gdy jest możliwość naklejenia obok niego pola uwagi.

Podczas panelu dotyczącego dostosowania otoczenia dla niepełnosprawnych wzroku, obecny był na sali i przekazał zebranych informacje o zamiarach miasta Dyrektor Biura Pomocy i Projektów Społecznych Tomasz Pactwa.

Władze stolicy, we współpracy z twórcami Warszawskiej Mapy Barrier, od 2014 r. prowadzą intensywne prace nad udostępnianiem przestrzeni miejskiej. W 2014 r. kosztem miliona złotych zlikwidowano bariery w 209 miejscach. W 2015 roku było to odpowiednio 1,4 miliona i 211 miejsc. Remonty dotyczyły głównie niewielkich inwestycji – wymiany nawierzchni, obniżenia krawężników itp. Są to być może zmiany mało spektakularne, ale znaczące dla jakości życia mieszkańców, nie tylko z niepełnosprawnością.

W tym roku budżet projektu likwidacji barier wynosi milion złotych, choć może ulec zwiększeniu. Jak na razie wskazano zaś ok. 290 miejsc, które należałoby poddać remontowi – 214 przez Zarząd Dróg Miejskich (ZDM) i ponad 70 przez władze poszczególnych dzielnic.

Miasto ogłosiło także przetarg na realizację projektu Virtualna Warszawa. To aplikacja wykorzystująca beacons do mikronawigacji. Dzięki niej niewidomi i słabowidzący będą mogli się swobodnie poruszać w przestrzeniach zamkniętych i otwartych, zlokalizować autobus czy budynek, a widzący otrzymają dodatkowe informacje takie jak rozkłady jazdy, informacje turystyczne, informacje o wydarzeniach i wydarzeniach kulturalnych itp. Wdrożenie projektu jest planowane na 2017. Jego wartość to kilka milionów złotych.

Prezydent Hanna Gronkiewicz-Waltz podjęła decyzję, że część działań dotyczących udostępniania

miasta dla osób z niepełnosprawnościami wymaga pewnego rodzaju koordynacji. W tym celu powołano Pełnomocnika ds. Dostępności.

Zadania pełnomocnika będą dotyczyły różnych aspektów funkcjonowania stolicy – imprez sportowych i kulturalnych, kwestii architektonicznych, ale też dbałości o dostępność kierowanych i tworzonych w ramach działań miasta stron internetowych.

Jak wzmacniać poczucie swojej wartości z użyciem technik self-coachingowych oraz pracy z ciałem. Warsztat psychologiczno – coachingowy

Danuta Jacoń-Chmielecka

Podczas tego warsztatu umożliwiono uczestnikom udział w mini-sesji treningu uważności oraz wzajemną integrację. Poprzez pracę na swoich mocnych stronach, zarówno podczas rozmów w parach oraz w trakcie prezentacji siebie na forum grupy, uczestnicy zwiększali samoświadomość oraz ćwiczyli pewność siebie w wystąpieniach publicznych.

Przeprowadzona analiza osobistych sukcesów poszerzyła perspektywę widzenia siebie jako osoby kompetentnej oraz wzmocniła u niektórych poczucie sprawstwa i własnej skuteczności. Dzięki wykorzystaniu wiedzy o sile tzw. „pozycji mocy”, które opisała Amy Cuddy, każdy uczestnik założył tzw. „kotwicę” na pożądaną przez siebie postawę względem wyzwań w przyszłości. Wykonano również mini-sesję HCSR – Holistycznego Coachingu Skoncentrowanego na Rozwiązaniach, gdzie poprzez pracę ze zmysłami i wizualizacjami odkrywano swoje potrzeby, posiadane zasoby oraz wyznaczano

cele do realizacji na przyszłość. W finale tej pracy uczestnicy podawali na forum swoje talenty, które zidentyfikowali w warsztacie i które mogą być im przydatne w lepszym radzeniu sobie z życiem i osiągnięciu tego, co dla nich ważne.

Danuta Jacoń-Chmielecka – psycholog z 10-letnim doświadczeniem. Ukończyła studia Psychologia Stosowana o specjalności: psychologia kliniczna i zdrowa na Wydziale Nauk o Wychowaniu na Uniwersytecie Łódzkim oraz na University of Sunderland (2005 r.). Jest absolwentką studiów podyplomowych CiM – Coaching i Mentoring Organizacyjny na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ (2015 r.) Odbyla liczne szkolenia i kursy praktyczne podnoszące jakość jej pracy, np. trening mentalny w biznesie, terapia racjonalno-behawioralna, treningi kompetencji miękkich, terapia poznawczo-behawioralna. Promuje i rozwija Podejście Skoncentrowane na Rozwiązaniach (certyfikat CTK oraz ITSR). Jest praktykiem coachingu i certyfikowanym coachem metody Coachwise i PoMoC. Przeprowadziła ponad 700 sesji coachingowych. Od 2004 roku prowadzi warsztaty i szkolenia oraz posiada doświadczenie w pracy akademickiej. Jest certyfikowanym trenerem (200h kurs trenerski) z przeprowadzonym ponad 1000 godzin szkoleniowych. Współpracuje z firmami szkoleniowymi, instytucjami państwowymi oraz w ramach projektów unijnych. Interesuje ją skuteczność, stąd z poznawanych nurtów testuje wszystko i to, co działa najlepiej na klientów, uwzględnia w budowanym przez siebie modelu Holistycznego Coachingu Skoncentrowanego na Rozwiązaniach. Jest managerem Pracowni Rozwoju Osobistego Unikatów znajdującej się w Pabianicach koło Łodzi. Z pasji i wykształcenia jest również masażystką i ceramiczką. Od 2008 roku praktykuje uważność, która jest techniką redukcji stresu i doskonalenia zarządzania sobą. W swojej praktyce bazuje na unikalnych zasobach klientów, wspólnie z nimi poszukuje skutecznych i unikalnych dla nich rozwiązań. Głównym celem jej działalności jest sprawiać, by osoby z którymi pracuje wychodziły z sesji i szkoleń z konkretnymi narzędziami oraz z przekonaniem, że: „zmiany są zawsze możliwe i to my sami je kreujemy”.

Kontakt: Pracownia Unikatów, Północna 32/34, 95-200 Pabianice, unikatow@o2.pl, 501-051-813

Pilates terapeutyczny

Podczas obu dni Konferencji na stoisku Pilatesu terapeutycznego w Sali Trojka były prowadzone konsultacje mające na celu wstępną analizę postawy ciała naszych gości oraz zakresu dostrzeżonych u nich ewentualnych wad i dysfunkcji. Wyjaśniano wątpliwości co do ewentualnych przeciwwskazań, przedstawiano diagnozę stanu gotowości do aktywności fizycznej oraz stawiano cele, które można by osiągnąć dzięki ćwiczeniom Pilates. Konsultacje te pozwalają dowiedzieć się, w jakiej kondycji jest ciało i co zrobić, by czuć się lepiej, swobodniej i pewniej.

Korzyści z uprawiania ćwiczeń metodą Pilates to m.in.:

- poprawa postawy ciała
- pobudzenie mięśni do pracy i przywrócenie równowagi mięśniowej
- rozluźnienie napięć
- rozwój swobodnego skupienia i niwelowanie ograniczeń
- doskonalenie pamięci mięśniowo-kinetycznej
- pokonywanie lęku przed ruchem w przestrzeni
- lepsza jakość oddychania i poprawa krążenia
- zmniejszenie bólu kręgosłupa
- stabilność stawów i odzyskanie naturalnego zakresu ruchów w stawach
- poprawa równowagi
- utrzymanie optymalnej samodzielności i większa łatwość poruszania się
- wzrost pewności siebie
- lepszy kontakt z własnym ciałem
- płynność i harmonia ruchu

Pilates jest najbardziej bezpieczną metodą pracy z ciałem, jaką do tej pory opracowano. Zawartość zajęć Pilates jest zawsze wyważona pomiędzy ćwiczeniami stabilizującymi, wzmacniającymi, rozciągającymi, mobilizującymi, rozwijającymi świadomość ciała i kreację ruchu w przestrzeni oraz relaksacyjnymi.

Konsultacje prowadziła Alicja Rukowicz – Trener pilatesu terapeutycznego. Można było dowiedzieć się więcej podczas wystąpienia „Pilates terapeutyczny i rola aktywności fizycznej osób niewidomych i słabowidzących”, w piątek 2 grudnia.

Ping-pong dla niewidomych

Jak w przypadku poprzednich edycji, Fundacja udostępniła stół do gry w ping-ponga. Kilka lat temu było to sensacyjne wydarzenie. Oto niewidomi oraz widzący z zasłoniętymi oczami mogli zagrać w ping-ponga. Była to nasza reakcja na dwie okoliczności. Na paraolimpiadzie jest rozgrywany turniej w show-down. Tam też jest stół i rakiетки, ale jednak zupełnie inne niż w normalnym ping-pongu. Drugie wyzwanie stanowił fakt, że w wielu hotelach i ośrodkach wczasowych są stoły do gry, z których korzystają jednak tylko widzący. A niewidomi? Co gorsze, trudno sobie wyobrazić, by hotele zechciały zakupić specjalny stół do show-down.

W tej sytuacji zaprojektowaliśmy specjalną wersję ping-ponga z wykorzystaniem zwykłego stołu, rakietek i piłeczki. Zdejmujemy siatkę, załatwiamy widzącego sędziego, zasłaniamy oczy widzącemu graczowi i gramy „na słuch”.

Muzyka na REHA

Wieczorem, po zakończeniu manifestacji odbył się koncert dedykowany niewidomym, słabowidzącym oraz ich bliskim. Był zorganizowany pod hasłem: „Można nie patrzeć, ale słuchać i myśleć trzeba”. Wystąpili: Mate.O – Mateusz Otremba z muzyką z płyty Mate.O Akustyczny oraz grupa Andrzeja Kurpiela z Żywca Żywczanie. Na sali zasiadł komplet słuchaczy, co uznaliśmy za duży sukces. Nowoczesna rehabilitacja i integracja niewidomych z resztą społeczeństwa to także udział w koncertach, wiedza o kulturze i umiejętność jej wspólnego przeżywania.

Nie mogliśmy zawieść naszych gości i poprosiliśmy kolejnych artystów o występ drugiego dnia konferencji. Wystąpił Mirosław Witkowski – finalista The Voice of Poland i X-Factor. Zaprezentował show pod tytułem: „Mozart kontra Sinatra”. Wszystkie części koncertu bardzo się podobały. Muzycy, których zaprosiliśmy, współpracują na co dzień z osobami niepełnosprawnymi.

Blind Tennis

Jedną z większych atrakcji sportowych XIV edycji konferencji REHA okazał się Blind Tennis. Uczestnicy konferencji mogli po raz pierwszy spróbować swoich sił w specjalnie dostosowanej do potrzeb osób niewidomych rozgrywce tenisa ziemnego pod okiem trenera z Fundacji Zawsze Blisko. Mecz Blind Tennisa odbywa się przy użyciu lekkiej piłki wykonanej z gąbki, wewnątrz której znajduje się piłeczka dźwiękowa, natomiast rakiety są krótsze i lżejsze niż standardowe. Gra ta przywędrowała do nas z Japonii, gdzie zyskała dużą popularność. Obecnie funkcjonuje tam wiele klubów sportowych, a w 1990 r. w Narodowym Centrum Rehabilitacyjnym dla Niepełnosprawnych odbyły się pierwsze zawody o tytuł najlepszego niewidomego tenisisty.

Chociaż Blind Tennis to nowa dyscyplina sportu, w Polsce cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Nic dziwnego! Sport jest bowiem istotny nie tylko dla zdrowia i dobrego samopoczucia, ale stanowi także doskonałą formę integracji i rehabilitacji dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Zajęcia prowadzone są w ramach projektu „Rehabilitacji osób niewidomych i niedowidzących poprzez zajęcia z tenisa ziemnego” na nowoczesnych kortach Legii w Warszawie. Dzięki zaangażowaniu trenerów Fundacji Zawsze Blisko, beneficjenci mogą trenować i udoskonalać swoje umiejętności. Chociaż gra nie należy do najłatwiejszych, doskonale wpływa na polepszenie koordynacji ruchowej i równowagi, a także orientacji w przestrzeni.

Fundacja Zawsze Blisko

Email: sekretariat@zawszeblisko.org.pl

Tel.: +48 89 533 40 92

Warsztaty taneczne – tango dla osób niewidomych

Fundacja Kulturo to organizacja pozarządowa upowszechniająca tango jako narzędzie integracji i włączania osób niepełnosprawnych. Od wielu lat fundacja prowadzi warsztaty, seminaria skierowane

do osób niewidomych, niedowidzących, niesłyszących, niedostosowanych, z dysfunkcją ruchową.

Jak możemy przeczytać na stronie internetowej Fundacji, pomysłodawcą i inicjatorem działań fundacji w tym zakresie jest Hermes Cristian Rubin – pasjonat tanga, nieustannie odkrywający jego tajniki. Tango obecne było w jego życiu od najmłodszych lat i wciąż go inspiruje. To cierpliwy nauczyciel, który w bardzo indywidualny sposób podchodzi do każdego ucznia, starając się go zarazić swoją pasją do tańca. Zawsze stara się odpowiedzieć na wszystkie pytania i wątpliwości tańczących. Jest autorem innowacyjnych metod nauczania tanga dla osób niepełnosprawnych. Posiada bogate doświadczenie w zakresie nauczania tanga wśród tej grupy docelowej – indywidualnie i grupowo.

Podczas naszej konferencji warsztat taneczny zgromadził liczną grupę chętnych do nauki tanga, a także jeszcze większą grupę zaciekawionych obserwatorów. Mamy nadzieję, że warsztat zainspirował uczestników, którzy chętniej będą brali udział w zajęciach ruchowych, a może nawet zapiszą się na kurs tańca!

Fundacja Kulturo

ul. Szczęśliwa 2/16

03-126 Warszawa

info@fundajakulturo.org

Kostka Rubika dla każdego – pokaz i turniej

Jak to możliwe, że niektórzy układają kostkę Rubika w kilka sekund? Wśród rozlicznych atrakcji towarzyszących konferencji zaprosiliśmy także na pokaz profesjonalnego Speedcubingu przeprowadzonego przez przedstawicieli Polskiego Stowarzyszenia Speedcubingu. Nasi goście poznali historię układania kostki. Po pokazie odbył się nieoficjalny turniej układania kostki Rubika bez patrzenia dla wszystkich. Zaprosiliśmy zarówno amatorów, jak i zaawansowanych speedcuberów. Sprawdzaliśmy, czy osoba widząca poradzi sobie równie dobrze jak osoba niewidoma, gdy kostkę trzeba układać bez jej oglądania.

Polskie Stowarzyszenie SpeedCubingu zostało Partnerem Konferencji REHA.

Atrakcji nigdy za wiele!

Atrakcjom nie było końca. Ile należy ich zorganizować, by zadowolić tysiące gości? Kilka nie wystarczy. Każdy ma inne zainteresowania. Aby dać co robić tysiącowi osób naraz, należy dopilnować, by w jednym czasie mogły toczyć się różnorodne wydarzenia. Poza już opisanymi, zorganizowaliśmy kolejne atrakcje:

- konkursy sprawnościowe pt.: „Nie patrzymy, a wygrywamy”
- konkursy merytoryczne pt.: „Wiedza płynąca z dźwiękiem i dotykiem”
- zabawę w świat bez światła
- garncarstwo, antidotum na nerwicę i depresję
- wieczorny maraton filmowy
- konkurs rozpoznawania wypukłych obrazków
- warsztaty odtwarzania audiodeskrypcji
- naukę brajla
- naukę tańca

i inne!

Jeżeli ktoś nadal nie był usatysfakcjonowany, mógł go pocieszyć Święty Mikołaj z prezentami. Pojawił się na konferencji w pierwszym i drugim dniu, by z każdą minutą dźwigać coraz mniejszy wór z prezentami.

Patronaty medialne

Radio Wnet

Na naszą propozycję odpowiedzieli pozytywnie przedstawiciele różnorodnych mediów, m.in. twórcy radia Wnet – multimedialnego portalu społecznościowego i internetowego radia. Radio to powstało z myślą o stworzeniu mediów prawdziwie publicznych. Zapraszamy na stronę internetową tej stacji, która stanowi inicjatywę Krzysztofa Skowrońskiego i ludzi od lat związanych z mediami: Grzegorza Wasowskiego, Moniki Wasowskiej, Jerzego Jachowicza, Katarzyny Adamiak-Sroczyńskiej i Wojciecha Cejrowskiego. Ich ścieżki spotkały się w radiowej Trójce. Na stronie można przeczytać, iż „Z tego spotkania wyrósł pomysł na całkiem nową jakość. Radio Wnet to idea, to pomysł na to, co z pozoru jest sprzecznością! To idea połączenia prawdziwego doświadczenia z młodzieńczą pomysłowością, bo Radio Wnet to profesjonalne medium, które jest otwarte na początkujących! [...] To miejsce, gdzie publikować może każdy! Wirtualne bo dostępne za pomocą, ale i realne, prawdziwe – radiowo-studyjne.”

INTE GRA CJA

NIEPEŁNOSPRAWNI.PL

Wśród naszych patronów nie mogło zabraknąć największego i najpopularniejszego portalu Niepełnosprawni.pl oraz Fundacji Integracja. Portal Niepełnosprawni.pl pomaga osobom z różnymi niepełnosprawnościami na ogromną skalę – to największy serwis informacyjny w Polsce poruszający tematykę niepełnosprawności, który miesięcznie odwiedzany jest przez 200 tys. internautów. Newsletter portalu trafia co tydzień do ponad 16 tysięcy osób. Zainteresowani mogą skorzystać z ogromnej bazy informacji i artykułów z najróżniejszych dziedzin oraz wiadomości z kraju i ze świata. Poprzez publikacje pomaga m.in. w aktywizacji zawodowej, podejmowaniu nauki, wyjazdach na wakacje i turnusy rehabilitacyjne, wyborze szkół integracyjnych. Zamieszczane są na nim przydatne informacje o wydarzeniach kulturalnych, sportowych i innych, a także dane o instytucjach i organizacjach pozarządowych. O Integracji czytamy natomiast, iż „Integrację tworzą organizacje pożytku publicznego: Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji i Fundacja Integracja. Jej działalność zaczęła się 20 lat temu od wydawania skromnego pisma „Integracja”. Integracja, dzięki wieloletniemu doświadczeniu, zespołowi profesjonalistów i wysokiej rozpoznawalności marki w środowisku organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, jest obecnie jedną z największych organizacji w Polsce”. Założycielem i prezesem Integracji jest Piotr Pawłowski.

Telewizja Republika

Patronat medialny nad XIV edycją objęła Telewizja Republika. Od początku istnienia stacja była anonsowana jako „24-godzinny kanał publicystyczno-informacyjny nadający siedem dni w tygodniu ze studia w Warszawie”. W ofercie kanału znajduje się publicystyka na żywo, audycje i magazyny, publicystyka kulturalna oraz filmy dokumentalne i reportaże.

Codziennymi audycjami są: w paśmie porannym: Dzień dobry Polsko (prowadzący Piotr Gociek) i serwis informacyjny Dzisiaj. Stałym elementem ramówki jest audycja Chłodnym okiem, w której komentarze prezentują Bronisław Wildstein, Rafał Ziemkiewicz i Tomasz Terlikowski. Od września 2015, za zgodą Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, koncesja Telewizji Republika została zmieniona z publicystyczno-informacyjnej na uniwersalną. Dziękujemy za promowanie idei świata otwartego dla niewidomych.

Konkurs IDOL 2016

W tym roku w większości kategorii kandydatów zgłaszali internauci. Fundacja zorganizowała następnie głosowanie internetowe, w które jej działacze i władze nie mogły w żaden sposób interweniować. Można było korzystać z formularza zgłoszeniowego, który zawierał: imię

i nazwisko kandydata, tytuł naukowy oraz miejsce pracy lub realizowanej działalności społecznej, krótki opis działań na rzecz środowiska niewidomych i słabowidzących, względnie nazwę instytucji i opis jej zasług.

Jak co roku, każdy wystawca bierze udział w konkursie na najlepszą Firmę Roku, a gdy chodzi o najlepsze produkty, każdy z nich ma możliwość zgłoszenia swojego produktu. W tych kategoriach głosują goście podczas trwania konferencji. Wrzucają swoje głosy do urny. O wyznaczonej porze komisja konkursowa zlicza głosy i ogłasza wyniki.

Statuetki i wyróżnienia w trakcie pierwszego dnia konferencji wręczali: Jacek Kwapisz, Igor Busłowicz, Renata Wardecka, Barbara Planta i Agnieszka Olszewska.

Wyniki tegorocznego konkursu

W kategorii IDOL Środowiska

Zwycięzcą został **Jacek Skrzypczak**. Jest wiceprezesem Stowarzyszenia Ziemia Świętokrzyska, przewodnikiem turystycznym, który z ogromną pasją i zaangażowaniem realizuje inicjatywy z zakresu tyfloturystyki. W 2016 roku był współorganizatorem szkolenia pt. „Smakiem, dotykiem poznajemy świętokrzyskie – szkolenie z tyfloturystyki”, które zostało zrealizowane dla przewodników turystycznych z województwa świętokrzyskiego. Szkolenie to spotkało się z ogromnym zainteresowaniem.

Wyróżnienie za zajęcie 2 miejsca otrzymała **Anna Gedyk** z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Laskach. Nauczycielka języka polskiego, zaangażowana w życie szkoły i działalność społeczną. Na emeryturze nadal pomaga niewidomym załatwiać różne sprawy, odwiedza ich w szpitalach, towarzyszy na wyjazdach wakacyjnych, organizuje oprawę liturgiczną Mszy Duszpasterstwa.

Wyróżnienie za zajęcie 3 miejsca otrzymał **Piotr Pawlak** – pełnomocnik, instruktor orientacji przestrzennej i lokomocji oraz koordynator projektów Zachodniopomorskiej Jednostki Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym w Szczecinie. Jako instruktor szkoleń tłumaczy-przewodników stara się podejmować działania, które mogą przyczynić się do rozwoju usług asystenckich. Jak mówi: bezpośrednia praca z drugą osobą daje mu dużo satysfakcji, a jego codzienna praca nie przynosiłaby efektów, gdyby nie zespół wspaniałych ludzi, którzy towarzyszą mu w podejmowanych działaniach realizowanych na rzecz środowiska osób z dysfunkcją wzroku i słuchu.

IDOL w kategorii Media

Statuetkę otrzymał **PION – Wielkopolski Portal Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych**. Strona internetowa PIONU jest doskonałym informatorem przekazującym najświeższe wiadomości z zakresu kultury i edukacji na terenie Wielkopolski. Jest również portalem dostosowanym do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.

Wyróżnienie za zajęcie 2 miejsca otrzymało **Polskie Radio Program I**. Radiowa Jedynka na swojej antenie często podejmuje temat osób niepełnosprawnych. Szczególnie warte uwagi są reportaże Alicji Grembowicz pt. „Dźwięki i zapachy”. Reportaż ten jest także wspianym świadectwem zrehabilitowania i impulsem do działania dla osób z wadami wzroku. W zespole Programu 1 znajduje się też niewidoma reportażystka Anna Falkiewicz. Prowadzi audycję nocną, której gośćmi bywają specjaliści nauk medycznych.

Wyróżnienie za zajęcie 3 miejsca otrzymała **Sylwia Paszkowska z Radia Kraków**. To znana i ceniona dziennikarka radiowa, która prowadzi audycję „Przed hejnałem”. Wielokrotnie wspierała i promowała aktywność osób niewidomych, żeby zwiększać świadomość społeczną. Wiele razy zapraszała do studia nagrań Fundację Szansa dla Niewidomych.

IDOL w kategorii Urząd

Statuetkę otrzymało **Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni**. Zadaniem Laboratorium jest wypracowywanie, wspieranie i upowszechnianie nowatorskich rozwiązań społecznych tak, by mieszkańcom Gdyni bez względu na wiek, niepełnosprawność, miejsce zamieszkania czy pochodzenie społeczne, żyło się lepiej.

Wyróżnienie za zajęcie 2 miejsca otrzymał **Urząd Miasta w Złotowie**. To pierwszy Urząd Miasta na terenie Wielkopolski, który jest tak dobrze dostosowany do potrzeb osób niewidomych. Od dłuższego czasu Złotów stara się o miano Otwartego Miasta i prowadzi konsultacje społeczne dotyczące dostosowań przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wyróżnienie za zajęcie 3 miejsca otrzymał **Jarosław Górczyński – Prezydent Miasta Ostrowiec Świętokrzyski**. To urzędnik, który rozumie potrzeby niewidomych i niedowidzących, aktywnie włącza się w działania realizowane na rzecz środowiska. Popiera wszelkie inicjatywy, których celem jest zwiększenie samodzielności osób z dysfunkcją wzroku, a także dostosowanie przestrzeni publicznej miasta Ostrowiec Świętokrzyski do potrzeb niewidomych i niedowidzących.

IDOL w kategorii Edukacja

Statuetkę otrzymał **Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu**. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Biblioteka filologiczna Novum UAM. Prowadzi ona wsparcie dla osób niewidomych, które mogą tam korzystać z komputera z oprogramowaniem mówiącym i powiększającym obraz. Biblioteka wyposażona jest również w notatnik brajlowski. W Pracowni Biblioteki Książki Mówionej opracowuje się książki, na które zapotrzebowanie zgłaszają studenci z niepełnosprawnością wzroku.

Wyróżnienie za zajęcie 2 miejsca otrzymał **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy**. Uczniami Ośrodka są dzieci słabowidzące, niewidome, głuchoniewidome i z niepełnosprawnością sprzężoną. Ośrodek oferuje różnorodne wsparcie edukacyjne i rehabilitacyjne dla dzieci niewidomych i słabowidzących.

Wyróżnienie za zajęcie 3 miejsca otrzymał **Regionalny Ośrodek Pomocy Niewidomym i Niedowidzącym w Ziemiećcach**. Ośrodek rozpoczął działalność w 2016 roku i prężnie się rozwija. Oferuje szeroką gamę różnorodnych zajęć terapeutycznych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych. Wszystko po to, by objąć dzieci niewidome i niedowidzące z dodatkowymi dysfunkcjami stałą, kompleksową pomocą, a także towarzyszyć im na każdym etapie rozwoju fizycznego oraz emocjonalnego.

IDOL w kategorii Przyjazna Instytucja/Firma

Statuetkę otrzymało **Lotnisko Chopina**. Staneły tam udźwiękowione plany tyflograficzne, które ułatwiają odnajdywanie drogi nie tylko niewidomym, ale też wszystkim przechodniom. Wygłaszają one komunikaty po polsku i po angielsku, a kolory poddruku zostały zaprojektowane tak, aby osoby słabowidzące dostrzegały różnice między obiektami.

Wyróżnienie za zajęcie 2 miejsca otrzymało **Świetlikowo** – pierwszy w Polsce portal rozwijający widzenie u dzieci, zawierający ponad 900 gier edukacyjnych usprawniających m.in. koordynację wzrokowo-ruchową, koncentrację, pamięć wzrokową i logiczne myślenie. Jego innowacyjnością jest dostosowanie gier do indywidualnych potrzeb wzrokowych i możliwości dziecka.

Wyróżnienie za zajęcie 3 miejsca trafiło do **Ogrodu Zoobotanicznego w Toruniu**. Na terenie toruńskiego Ogrodu Zoologicznego zostały zamontowane głosowe informatory i brajlowskie tabliczki, które przekazują informacje o zwierzętach znajdujących się na poszczególnych wybiegach. Zwiedzający mogą się zapoznać z planem ZOO dostępnym dla osób niewidomych.

Idol w kategorii Produkt dla niewidomych 2016

Statuetkę otrzymała seria produktów firmy **TREFF „Fun for Everyone”**.

Wyróżnieniem za zdobycie 2 miejsca uhonorowano **Aplikację Your Way** – mapa miejsc dostępnych dla niewidomych Fundacji Szansa dla Niewidomych.

Wyróżnienie za zdobycie 3 miejsca w tej kategorii otrzymał **Dyktafon Olympus DM-7 firmy Olympus Polska sp. z o.o.**

Idol w kategorii Produkt roku dla słabowidzących 2016

Statuetkę otrzymał Infokiosk – interaktywny terminal informacyjny dla niepełnosprawnych wzroku firmy Altix sp. z o.o.

Wyróżnienie za zdobycie 2 miejsca otrzymała firma Optelec BV za Traveller HD – 12 calowy przenośny powiększalnik.

Wyróżnienie za zdobycie 3 miejsca otrzymała firma Freedom Scientific za Ruby 7 HD.

Idol w kategorii Firma/Wystawca

Największym uznaniem gości cieszył się Polski Związek Niewidomych.

Wyróżnienie za zdobycie 2 miejsca przypadło w udziale Firmie Trefl S.A.

Wyróżnienie za zdobycie 3 miejsca zostało wręczone Firmie Olympus Polska Sp. z o.o.

Relacja z wystawy REHA 2016 dla tych, którzy nie zdołali jej obejrzeć

Mogą z niej skorzystać bezpłatnie wszyscy zainteresowani. W związku z tym, że od lat jest naprawdę duża, rozdzieliliśmy ją na dwie osobne prezentacje:

1. wystawa komercyjna ze sprzętem rehabilitacyjnym, a więc urządzeniami brajlowskimi i mówiącymi, lupami optycznymi i elektronicznymi, czyli powiększalnikami obrazu, sprzętem codziennego użytku, oprogramowaniem, książkami brajlowskimi, albo wydrukowanymi w druku powiększonym (magnigraficzne) i audiobookami, ofertą szkoleniową i nowoczesnymi metodami niwelowania skutków inwalidztwa wzroku,

2. prezentacja działalności organizacji OPP i rozmaitych instytucji, które działają dla tego środowiska, a więc szkół, uczelni, urzędów, muzeów, bibliotek itd.

Celem wystawy jest zaprezentowanie wszystkiego, co może pomagać niewidomym, niedowidzącym i ich bliskim. Nasza Fundacja uważa bowiem, że potrzebne są nam nie tylko urządzenia i programy, ale że tak samo ważne są inne cele: integracja, nowoczesna edukacja włączająca, walka o nasze finanse, byśmy mieli coraz łatwiej, szanse na rynku pracy i zatrudnienie, wszelkie wygody w życiu codziennym, pomoc doradcza itd.

Mamy świadomość, że pewna część środowiska interesuje się tylko sprzętem IT i oprogramowaniem.

Ogromna większość wymaga jednak większego zainteresowania. Na konferencję przyjeżdżają osoby, które po raz pierwszy dowiadują się o możliwości wysłania dziecka do zwykłej szkoły, o działaniu organizacji, których oferta jest bardzo interesująca, o możliwości uprawiania sportu bez wzroku itd. Mało kto wiedział o tym, że niewidomy będąc w jakimś hotelu czy ośrodku wczasowym może zagrać w ping-ponga. Nie można więc sądzić, że ważny jest jedynie sprzęt. Stąd wola organizowania urozmaiconej wystawy.

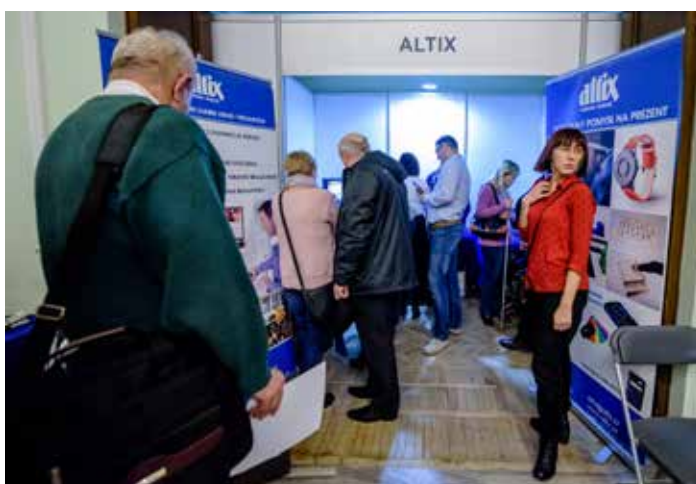
W tym roku mieliśmy niemal 50 stoisk, a każde zupełnie inne. Pokazano naprawdę ciekawe propozycje. Ze sprzętu wyjątkowe zainteresowanie wzbudzał but informujący o przeszkodach, albo notatnik działający w oparciu o system operacyjny Android z dotykowym ekranem i brajlowską linijką, albo inny notatnik sterowany przez Windows z dukiem na brajlowski monitor, z programem udźwiękowiającym system, albo drukarki brajlowskie nowej generacji V5, które nie wymagają specjalnych umiejętności by wydrukować tekst na przykład z komórki.

Nasza Fundacja we współpracy z firmą Altix zaprezentowała nowoczesną klasę. Ustawiliśmy ławki, całą przestrzeń boksu wypełniliśmy nowoczesnymi urządzeniami i prezentowaliśmy jak należy uczyć dzieci niewidome i niedowidzące. Była tam dźwiękowa mapa świata, która pokazuje mapę graficzną i dotykową. Pod wypukłościami znajdują się czujniki. Zbliżenie do nich palca powoduje uruchomienie syntezatora mowy i odczytanie komunikatu przypisanego dotykanemu czujnikowi. Mapa może służyć różnym celom edukacyjnym, gdyż umożliwia zapisanie w jej pamięci dowolnych treści. I tak może to być podręcznik do geografii (właśnie takie treści są prezentowane teraz), albo historii, ekonomii itd. Na kolejnym naszym stoisku zaprezentowaliśmy metody udostępniania niewidomym i niedowidzącym otoczenia. Były tam multimedialne terminale informacyjne, dźwiękowe informatory, wypukłe plany i mapki itd.

Wśród wystawców instytucjonalnych na specjalną uwagę zasłużyły: stoisko Polskiego Związku Niewidomych, które w konkursie na działalność w roku 2016 wygrało statuetkę Idola, stoisko z kosmetykami i pokazem jak je używać, stoisko Niewidzialnej Wystawy, itd. Obok nich były stoiska gości zagranicznych, z którymi mogliśmy się spotkać i porozmawiać.

Poniżej zamieszczamy informacje o firmach, które wystawiły się na tegorocznej konferencji.

Nowoczesna Szkoła

To realizacja idei tworzenia miejsc przyjaznych osobom niewidomym w naszym kraju. W ubiegłym roku Fundacja przedstawiła na wystawie REHA biuro urzędu, które jest kompleksowo zaprojektowane z myślą o osobach z dysfunkcjami wzroku. W tym roku przyszedł czas na edukację. Fundacja Szansa dla Niewidomych z pomocą firmy Altix „zbudowała” klasę lekcyjną, która już od progu jest przystosowana do służby uczniom z problemami wzrokowymi. W specjalnie zaprojektowanym pomieszczeniu znalazły się niezbędne elementy do prowadzenia lekcji na światowym poziomie. Z pomocą wybitnych fachowców, również z zaprzyjaźnionych szkół, poprowadziliśmy lekcje geografii z wykorzystaniem dostępnych technologii, które umożliwiają odbieranie oraz przekazywanie informacji w jak najszerszym zakresie i to z pominięciem wymagania dotyczącego dobrego widzenia. W naszej szkole można nie widzieć lub widzieć niewiele, by móc się uczyć.

Każde dziecko w szkole znajduje się w nieco odmiennej sytuacji, jeśli wziąć pod uwagę możliwości poznawcze, orientację w przestrzeni, czy stopień samodzielności w wykonywaniu rozmaitych czynności. Nie tylko uczeń powinien być przygotowany do lekcji oraz mieć odpowiednio dostosowane stanowisko pracy. Najważniejsze obowiązki spoczywają na nauczycielu, który poza odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, musi dysponować zapleczem technologicznym, umożliwiającym sprawne poprowadzenie zajęć.

Na lekcjach geografii zwyczajna, powszechnie stosowana mapa jest źródłem wielu informacji, na przykład o historii, zjawiskach klimatycznych, bogactwach ziemi itd. U ucznia niewidomego nauczyciel

musi postępować odmiennie i kształtować wyobrażenia zastępcze. Dlatego mapa musi być innego rodzaju – specjalna. Musi być dostępna dla percepcji wyobrażeniowo – dotykowej, a więc plastyczna, o określonej wielkości, kształcie, by niewidomy mógł opanować zawarte w niej treści, mimo ograniczeń wynikających z niepełnosprawności wzroku. W naszej nowoczesnej klasie nauczyciele mieli do dyspozycji nie tylko brajlowski globus, mapki, które sami na bieżąco mogli drukować na specjalnych drukarkach, ale również dysponowali transparentną, udźwiękowioną mapą świata, z której uczniowie mogli dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy dotyczących wszystkich uwypuklonych obiektów.

Biurka uczniów były wyposażone w nowoczesne brajlowskie notatniki, maszyny do pisania i profesjonalne powiększalniki, dzięki którym możliwe jest obserwowanie tablicy szkolnej – nawet z ostatniej ławki. Gdy lekcje dobiegną końca, taki powiększalnik można w prosty sposób złożyć do futerału niewiele większego od piórnika i schować do plecaka. Jak w każdej szkole, także w naszej, nie zabrakło rozrywki. Rozweseleni i zaciekawieni uczniowie na koniec lekcji mogli otrzymać od nauczyciela wypukły rysunek przedstawiający ulubionego bohatera z lektur lub bajki oraz pograć w gry planszowe przystosowane dla osób niewidomych.

Na pewno wśród najmłodszych uczestników konferencji Nowoczesna Szkoła cieszyła się największym powodzeniem i była odbierana z wielkim entuzjazmem.

Dostępne otoczenie

Świat powinien być otwarty dla wszystkich, również dla osób niewidomych i słabowidzących.

Fundacja Szansa dla Niewidomych zorganizowała kolejne stoisko wystawiennicze, na którym zaprezentowano technologie wspierające osoby z dysfunkcjami wzroku w przestrzeni publicznej. Stoisko skupiło wiele elementów, które mogą być użyte niemal w każdym miejscu: w otoczeniu naszych domów, szkół, pracy, dworców, przystanków autobusowych, urzędów itd.

Wychodząc z założenia, że świat który nas otacza powinien być funkcjonalny, ale i bezpieczny, przedstawiliśmy cały wachlarz rozwiązań wspierających osoby niepełnosprawne.

Na stoisku można było zapoznać się z brajlowskimi nakładkami na poręcze schodów i różnorodne barierki, etykietami i tabliczkami opisującymi ważne punkty w otoczeniu, w którym są montowane. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warstwowe tyflografiki przedstawiające różne dzielnice Warszawy, które zostały dodatkowo udźwiękowione. Dzięki dźwiękowym komunikatom zawartym w każdej mapie, użytkownicy są precyzyjnie prowadzeni – nawigowani.

Odnalezienie takiej mapy usprawnia system przywoływania. Polega on na wysyłaniu przez moduł zamieszczony w terminalu informacji o jego lokalizacji. Informacja ta jest odbierana przez Smartfony oparte o dwa alternatywne systemy operacyjne: Android oraz iOS. Są one wyświetlane na ekranie naszego smartfona w postaci tekstowej.

Dużo uwagi poświęcono oznaczeniom poziomym, które odgrywają ogromną rolę w orientacji przestrzennej oraz zapewniają bezpieczeństwo w przestrzeni miejskiej. Zostały przedstawione nowe technologie stosowane w tworzeniu ścieżek komunikacyjnych, oznakowaniu stopni schodów oraz tworzenia informacji wizualno-dotykowej w kolejnictwie i transporcie drogowym.

Altix sp. z o.o.

Największym wystawcą firmowym był Altix. Na jego stoisku można było obejrzeć mnóstwo produktów, z czego część została wprowadzona na rynek w bieżącym roku, a reszta już dawniej. O produktach, które są popularne wśród odbiorców tej technologii pisaliśmy w biuletynie wydanym przed rokiem. Co nowego zaprezentowano teraz?

Infokiosk to interaktywny terminal informacyjny dla niepełnosprawnych wzroku. To po prostu Kiosk internetowy, który jest udźwiękowiony przez zastosowanie oprogramowania JAWS. Może zawierać mapę dotykową i przyciski z brajlowskimi opisami ich funkcji. Firma Altix zauważyła, że w wielu miejscach instalowane są kioski, które nie są dostępne dla niewidomych. Właśnie z tego powodu zaprojektowała własny – w pełni dostępny dla wszystkich niepełnosprawnych osób.

Zaprezentowano kolejne rozwiązania wytworzone przez specjalistów działu Tyflograficznego: terminale informacyjne, mapy i plany dotykowe, tabliczki brajlowskie, pola uwagi i linie naprowadzające. Swoje książki

brajlowskie z dotykowymi rysunkami i naniesionym transparentnie czarnym drukiem prezentował Printing House. Zaprezentowano także najnowsze produkty firm zagranicznych:

Smartcane to nakładka na białą laskę służąca do wykrywania przeszkód. Do wykonania swojego zadania używa fal dźwiękowych. Obecność przeszkody sygnalizuje za pomocą intuicyjnych wzorów wibracji. Pozwala to osobie niewidomej na szybsze, pewniejsze i bardziej bezpieczne poruszanie się po mieście.

SmartVision to pierwszy smartfon zaprojektowany od podstaw z myślą o osobach niewidomych i niedowidzących. Zapewnia dostępność na najwyższym poziomie. SmartVision jest wyposażony w hybrydowy interfejs użytkownika, który umożliwia korzystanie z telefonu przy pomocy ekranu dotykowego, zintegrowanej konwencjonalnej klawiatury lub interfejsu głosowego.

ONYX Portable HD to lekki, przenośny powiększalnik służący osobom słabowidzącym do czytania, pisania i przeglądania powiększonych tekstów i obrazów, znajdujących się zarówno blisko, jak i w oddali. Urządzenie jest przydatne w domu, szkole, na uczelni i w pracy.

Eye-Pal jest przenośnym, wielozadaniowym, mówiącym urządzeniem lektorskim z 10-calowym ekranem, wbudowanymi głośnikami i baterią. Udostępnia budzik i terminarz. Dowolny skanowany tekst jest wyświetlany na ekranie powiększoną czcionką i odczytywany naturalnie brzmiącym głosem syntezatora.

Royal National Institute of Blind People (RNIB)

RNIB jest organizacją nakierowaną na zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom niewidomym i tracącym wzrok. Wśród podejmowanych działań znajdują się różnorodne kursy i szkolenia, które mają na celu polepszenie jakości ich życia, ich samodzielne funkcjonowanie i czynny udział w życiu społeczno-kulturalnym. Szeroko zakrojone przedsięwzięcia dotyczą dostosowania otoczenia i usług do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku, a także zwiększania świadomości odnoszącej się do profilaktyki chorób oczu i potrzeb osób niewidomych.

RNIB świadczy pomoc w dostosowaniu dotychczasowych aktywności do potrzeb związanych z problemami ze wzrokiem: od adaptacji miejsca zamieszkania, nauki czynności dnia codziennego i podstawowych umiejętności po umożliwienie realizacji pasji – gry na instrumentach, podróżowania, aktywnego uczestnictwa w kulturze itd. Nasi podopieczni, których wspieramy praktycznie i emocjonalnie, mogą wkraczać w przyszłość z pewnością siebie.

RNIB jako instytucja charytatywna ma 4 wymienione poniżej cele:

1. przeciwdziałanie utracie wzroku
2. wspieranie niewidomych i słabowidzących, aby żyli samodzielnie – niezależnie od innych
3. walka z dyskryminacją i tworzenie tzw. społeczeństwa włączającego
4. Bycie razem z podopiecznymi.

W ramach działalności organizacji mieści się także szeroka oferta szkoleń z zakresu najnowszych technologii i obsługi komputera, tabletu i smartfonu, a także konsultacje z zakresu edukacji dzieci

i dorosłych, w tym profesjonalne doradztwo oferowane placówkom edukacyjnym i pedagogom.

RNIB oferuje praktyczną pomoc w szukaniu zatrudnienia lub dostosowaniu obecnego stanowiska pracy do potrzeb osoby tracącej wzrok oraz udziela porad z zakresu zarządzania finansami, pozyskiwania dotacji i dofinansowania na niezbędny sprzęt.

RNIB prowadzi sklep, w którym sprzedaje produkty dla osób z dysfunkcją wzroku. Jest tam szerokie spektrum asortymentów od najprostszych pomocy jak lupy optyczne, po zaawansowane programy komputerowe i urządzenia elektroniczne. Najnowszym produktem RNIB jest 20-znakowy notatnik brajlowski, którego cechą szczególną będzie niska cena. Jego premiera odbyła się właśnie na konferencji REHA FOR THE BLIND IN POLAND. Produkt ten będzie dostępny w sprzedaży wiosną 2017 r.

<http://www.rnib.org.uk/>

Dolphin Computer Access

Dolphin jest jedynym specjalistycznym software housem, który tworzy oprogramowanie dla wszystkich rodzajów niepełnosprawności – od dysleksji po brak wzroku.

Można rozmawiać bezpośrednio z twórcami naszych produktów. Oprogramowanie tworzymy w naszym software house. Nasz zespół to eksperci w zakresie budowania oprogramowania pod względem wymogów użytkownika. Dział handlowy i wsparcia technicznego pomoże dobrać program, którego naprawdę potrzebujesz.

Nasze produkty zmieniają życie. Pozwalają łatwo wykonywać codzienne czynności na komputerach i tabletach niezależnie od tego, jak dużo użytkownicy wiedzą o nowoczesnej technologii.

PLATMAT – Platforma matematyczna

Obowiązkowa w Polsce matura z matematyki zmusza nauczycieli uczniów z dysfunkcją wzroku i rodziców do poszukiwania środków i sposobów ułatwiających naukę matematyki i przygotowanie do matury.

Instytut Maszyn Matematycznych przychodzi z pomocą, oferując narzędzia informatyczne PlatMat dla nauczycieli oraz uczniów, ułatwiające edukację matematyczną w klasie, w domu, przez Internet. Narzędzia zostały opracowane w projektach badawczych dofinansowanych przez PFRON i w 2015 r. otrzymały dwie międzynarodowe nagrody za innowacyjność.

Zestaw narzędzi PlatMat stanowi 5 aplikacji Windows i portal www.platmat.pl.

Do dyspozycji nauczycieli są aplikacje NAUCZYCIEL i KUBARYTMY. Z NAUCZYCIELEM można przygotować karty pracy, wydruki brajlowskie, tyflograficzne i na papierze puchącym, na lekcji można przestać i odebrać (po WiFi) karty do/od ucznia, monitorować na swoim komputerze zawartość ekranów uczniów, przez Internet może udzielać uczniowi pomocy poprzez czat głosowo-tekstowy i zdalny pulpit ucznia, przysyłając i odbierając zadania. Z pomocą KUBARYTMÓW można nauczyć ucznia działań arytmetycznych sposobem pisemnym.

Aplikacja UCZEŃ Niewidomy (współpracująca z czytnikiem NVDA) służy uczniom niewidomym do rozwiązywania zadań, odbierania i przysyłania ich od/do nauczyciela i komunikowania się z nauczycielem czatem głosowo-tekstowym. Uczniowie mogą pracować w brajlu lub tylko z klawiaturą

QWERTY, korzystając w oby przypadkach z semantycznego odczytu formuł, nawigacji po formułach i gestów dotykowych.

Dla uczniów słabowidzących przeznaczona jest aplikacja UCZEŃ Słabowidzący, z funkcjami na treści matematycznej i komunikacji z nauczycielem, z konfigurowanym do potrzeb ucznia interfejsem użytkownika. Uczeń może być wspierany odczytem głosowym zaznaczonych fragmentów treści.

Aplikacje uczniowskie współpracują z aplikacjami NAUCZYCIEL, KUBRYTMY i KALKULATOR.

Pracując z PlatMat można nie znać brajla, by móc nauczyć się matematyki.

www.imm.org.pl, <http://platmat.imm.org.pl>, ba@imm.org.pl, YouTube: PLATMAT

Stoisko firmy Trefl

Firma Trefl przygotowała nową, wyjątkową serię produktów: Fun For Everyone. Są to puzzle, gry edukacyjne oraz zestawy zabaw, które pobudzą wyobraźnię każdego dziecka. Każdy produkt, dzięki specjalnej technologii, jest dostosowany dla osób z dysfunkcją wzroku. Gry zawierają instrukcje czytane, pismo Braille'a i wiele zabaw aktywizujących dla dzieci niedowidzących i niewidomych.

Dzięki specjalnej warstwie sensorycznej oraz niezwyklej grafice nasze produkty rozwijają percepcję dotykową oraz wzrokową, a dźwiękowe zabawy wraz z rymowankami i zgadywankami doskonale

stymulują rozwój zmysłu słuchu.

Fun For Everyone to nie tylko zabawa, ale również edukacja. Dzieci odkrywają świat na wiele sposobów, ucząc się kolorów, cyfr, kształtów, wzorków i nazw zwierząt. Poznają też pory roku, owoce, warzywa oraz zasady zdrowego żywienia. Seria wzbogaca jednocześnie ich słownictwo i pobudza dziecięcą wyobraźnię.

Tym samym produktem mogą bawić się wszystkie maluchy, ponieważ Fun For Everyone łączy świat dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych.

Zapraszamy na naszą stronę: www.fun.trefl.com.

Elita Group

Elita Group jest firmą wiodącą w dziedzinie technologii asystujących. Została założona w Moskwie i od ponad 10 lat pomaga osobom niewidomym i słabowidzącym w Rosji i we Wspólnocie Niepodległych Państw, by umożliwić im osiągnięcie osobistych celów i zawodowych sukcesów. Obecnie rozwija technologie sprzętowe i oprogramowanie dla użytkowników, którzy są niewidomi, głuchoniewidomi lub słabowidzący. W roku 2016 jej produkty ElBraille i ElPicsPrint wykroczyły poza obszar dotychczasowej ekspansji i trafiły na światowe rynki.

Firma oferuje zarówno pojedyncze rozwiązania, jak i asortyment nakierowany na konkretne zadania. Jest twórcą projektu edukacyjnego – platformy e-learningowej ElSchool. Rozwija i sprzedaje technologie asystujące, ale także uczy, jak je stosować. Zapewnia zatrudnienie osobom z niepełnosprawnością wzroku. W Elita Group zatrudnia niewidomych programistów, lokalizatorów oraz personel

techniczny. Ponad 50% pracowników to osoby niewidome lub słabowidzące, więc opracowywane tam rozwiązania są wykorzystywane na co dzień. W Elita Group mówi się: „nie ugotujesz niejadalnego posiłku, jeżeli planujesz samodzielnie go zjeść”.

HumanWare Europe – www.humanware.com

BrailleNote Touch jest pierwszym na świecie tabletem, który uzyskał certyfikat Google. Miał swoją premierę w wersji polskiej na konferencji REHA. Reakcje osób niewidomych, które mogły doświadczyć pisania na ekranie dotykowym z zastosowaniem niesamowitego interfejsu „Touch Braille” były wspaniałe. BrailleNote Touch to połączenie prostoty i dostępności notatnika z mocą i wydajnością nowoczesnego smartfonu lub tabletu.

Szybszy i lepiej skonfigurowany niż inne produkty dla osób słabowidzących, Prodigy Connect 12 jest znakomitym cyfrowym powiększalnikiem, który otwiera świat inteligentnego Androida z wolnym dostępem do ponad miliona aplikacji.

Explore 5 jest z kolei przenośnym powiększalnikiem wyposażonym w całą gamę rewelacyjnych funkcji zaprojektowanych tak, aby maksymalnie ułatwić życie jego użytkownikom.

Victor Reader Stream jest znanym na świecie odtwarzaczem książek, który zapewnia dostęp do ponad 36.000 stacji radiowych, Wikipedii i Wikisłownika. „Słuchaj swoich ulubionych książek i MP3 gdziekolwiek jesteś”.

Firma HumanWare ma w Polsce wyłącznego Dystrybutora, o którym informacje można znaleźć na stronie producenta.

Udźwiękowiony dyktafon Olympus DM-7

Niech żadne bariery nie ograniczają dostępu do profesjonalnego nagrywania

Olympus pokonuje przeszkody, jakie stoją przed osobami dotkniętymi dysfunkcją wzroku podczas profesjonalnego nagrywania dźwięku. Zamiast koniecznego „odsłuchiwania” fragmentów menu, funkcja komend głosowych pozwala użytkownikom uzyskać dostęp do menu jak i podmenu wyłącznie za pomocą własnego głosu. Natomiast funkcja zamiany tekstu na mowę płynnie odczytuje pliki tekstowe różnych formatów, tj. TXT, DOC, DOCX, HTML. Dodatkowo DM-7 wspiera obsługę formatu Daisy 2.0 oraz 2.02 dla odsłuchiwania książek, magazynów i innych treści dostępnych zazwyczaj tylko w druku.

Łatwość obsługi dopasowana do indywidualnych potrzeb

Olympus DM-7 posiada na nowo zaprojektowaną strukturę menu włączając w to ekran startowy wraz z systemem ikon graficznych czytelnie wyświetlanych na wysokiej rozdzielczości, 2-calowym, kolorowym wyświetlaczu LCD. Alternatywnie, można skorzystać z wbudowanego przewodnika głosowego. Umożliwia to odsłuchanie na głos poszczególnych opcji menu oraz nazw plików. Intuicyjnie rozmieszczone przyciski oraz bezpośredni dostęp do: ekranu głównego, trybu scen oraz regulacji głośności sprawiają, że nawigacja po urządzeniu zajmuje ułamek sekundy. Trzy dodatkowe przyciski umieszczone bezpośrednio pod wyświetlaczem mogą być konfigurowane indywidualnie.

Doskonały dźwięk z każdego kierunku

Wysokiej czułości mikrofony kierunkowe o niskim poziomie szumów umożliwiają nagrywanie dźwięku z zachowaniem jego naturalnej przestrzeni stereo dzięki ustawieniu ich pod kątem 90 stopni względem siebie. Otwory mikrofonu zostały zwiększone, aby wzmocnić różnicę fazową dla dźwięków dochodzących z przodu i z tyłu, dzięki czemu nagranie staje się bardziej naturalne. Co więcej, cyfrowa regulacja kierunkowości mikrofonu pozwala użytkownikowi zwiększać kierunkowość mikrofonów podnosząc jednocześnie skuteczność nagrywania w hałaśliwych miejscach lub też przy nagrywaniu z odległości. Nagrania mogą być zapisane na wbudowanej pamięci 4GB jako pliki MP3 lub WMA, a nawet w formacie PCM o rozdzielczości do 48kHz/16bit. Slot kart SD pozwala dodatkowo rozszerzyć pamięć do 64GB.

Lista wystawców

Firmy:

1. Tec-Innovation GmbH
2. Ambutech
3. HumanWare
4. Royal National Institute of Blind People (RNIB)
5. VFO Suisse
6. Freedom Scientific
7. Optelec BV
8. Spółdzielnia „Nowa Praca Niewidomych” –
– Cepelia
9. Brawo R. Biegański, K. Biegańska Sp. J.
10. Instytut Maszyn Matematycznych
11. Dolphin Computer Access
12. Index Braille
13. Olympus Polska sp. z o.o.
14. BlindShell, Matapo s.r.o.
15. TREFL SA
16. Perkins School for the Blind
17. Autold
18. E.C.E. Konrad Łukaszewicz
19. Elita Group LLC.
20. Altix Sp. z o.o.
21. Printing House
22. Nowoczesna szkoła

Instytucje

1. Blind Tennis Polska – Fundacja Zawsze Blisko
2. SOSW dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących Kraków
3. Fundacja na Rzecz Centrum Edukacyjnego dla Uczniów Niewidomych i Słabowidzących CEDUNIS
4. Fundacja Vis Maior
5. Szkoła Policealna Integracyjna Masażu Leczniczego nr 2 w Krakowie
6. Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym
7. Fundacja Polskich Niewidomych i Słabowidzących „Trakt”
8. Geopark Kielce
9. Fundacja Szansa dla Niewidomych
10. Narodowy Instytut Fryderyka Chopina
11. SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
12. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Warszawskiego
13. Pilates terapeutyczny Alicja Rukowicz
14. Fundacja Katarynka
15. Ośrodek dla Niewidomych w Laskach
16. Retina AMD Polska
17. Polski Związek Niewidomych
18. Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Fredry
19. Fundacja Audiodeskrypcja
20. Katarynka
21. Gruzja
22. Ukraina
23. Białoruś
24. Rosja
25. Bułgaria
26. Chorwacja

Dodatek A

PROGRAM SPOTKANIA

DZIEŃ PIERWSZY – 1 grudnia (czwartek)

CZĘŚĆ I

(sala Ratuszowa)

- 11:00** Otwarcie Konferencji
- 11:05** Wystąpienia gości specjalnych
- 11:35** Ogłoszenie wyników konkursu IDOL 2016 w kategoriach: ŚRODOWISKO, MEDIA, URZĄD, EDUKACJA, FIRMA/INSTYTUCJA
- 11:50** 25 lecie Fundacji Szansa dla Niewidomych – Marek Kalbarczyk, Prezes Fundacji

Sesja merytoryczna

Wybitni niewidomi – ich wpływ na rozwój nowoczesnych społeczeństw

- 12:00** Niewidomi muzycy popularni na całym świecie: Stevie Wonder, Ray Charles, Andrea Bocelli, José Feliciano – Joanna Szafrńska (Fundacja Szansa dla Niewidomych)
- 12:20** Wybitni niewidomi na przestrzeni wieków – Leonhard Euler, Helen Keller, David Blunkett, Jan Luksemburski, Edward Raczyński, Wasyl II, prof. Witold Kondracki – Agnieszka Olszewska (Instytut Rehabilitacji Niewidomych Fundacji Szansa dla Niewidomych)
- 12:40** Publikacje wybitnych niewidomych – Polski Związek Niewidomych
- 12:45** Nowe możliwości w niwelowaniu skutków inwalidztwa wzroku jako najlepszy sposób na osiągnięcie wybitnych celów – Steve Bennett Dolphin Computer Access
- 13:00** Wyrównywanie życiowych szans niewidomych i słabowidzących – nowocześnie zatrudnianie niepełnosprawnych wzrokowo na przykładzie koncernu VFO – Tobias Winnes (VFO)
- 13:15** Pies przyjacielem niewidomego – Fundacja Vis Maior
- 13:25** Wystąpienie Elita Group LLC.

- 13:40** Wystąpienie Olympus Polska
- 13:50** Wystąpienie Index Braille
- 14:05** Sport cieszy wszystkich – spotkanie z Dariuszem Szpakowskim (TVP)
- 14:20** Wybitni polscy niewidomi: Mieczysław Kosz, Janusz Skowron – sędzia Krzysztof Karpiński
- 14:35** Wystąpienie RNIB
- 14:50** Wystąpienie fundacji Katarynka

CZĘŚĆ II

(Sala Ratuszowa i Sala Trojki)

- 15:00-19:00** Międzynarodowa wystawa tyflorehabilitacyjna
- 17:00-19:00** Spotkania z niewidomymi z zagranicy

(Sala Ratuszowa)

- 19:30** Koncert Mate.O Akustyczny
- 20:15** Występ grupy Andrzeja Kurpiela Żywczanie

(Sala Kisielewskiego)

- 15:00-19:00** Konferencyjne atrakcje, m.in.:
- 15:00-18:30** Jak wyglądać pięknie – wizaż
- 15:00-18:30** Warsztaty odtwarzania audiodeskrypcji
- 15:00-19:00** Ping-pong dla niewidomych
- 15:00-19:00** Blind tenis
- 15:00-18:30** Bezwzrokowe strzelanie z broni laserowej
- 15:00-17:30** Układanie kostki Rubika – pokaz i turniej
- 15:00-19:00** Smart Brailler – uczymy się pisma braille’a
- 15:00-18:30** Konkurs rozpoznawania wypukłych obrazków

(Sala Trojki)

- 15:00-19:00** Gabinet Dotyku i Dźwięku

(Sala Kopernika)

- 15:00** Panel I: Sport cieszy wszystkich – spotkanie z Dariuszem Szpakowskim (TVP)
- 17:00** Panel IV: Spotkanie z Joanną Jabłczyńską

(Sala Mickiewicza)

- 15:00** Panel V: Niewidomi muzycy: Mieczysław Kosz, Janusz Skowron – sędzia Krzysztof Karpiński
- 16:30** Panel VII: Co trzeba wiedzieć o chorobach oczu? – Małgorzata Pacholec (Retina AMD Polska)
- 17:15** Panel VIII: Niewidomi w kulturze – dr Julia Kurek
- 17:00-19:00** Wizyta Świętego Mikołaja z prezentami
- 15:30-18:30** Catering
- 19:00** Manifestacja pt.: „My nie widzimy nic, a wy – czy widzicie nas?”

Część III

(Sala Ratuszowa)

- 21:15** Projekcja filmu „Uwikłanie” (128 min)

(Sala Kopernika)

- 21:15** Projekcja filmu „Rewers” (96 min)

DZIEŃ DRUGI – 2 grudnia (piątek)

09:30 Uroczysta Msza Święta w intencji niewidomych, słabowidzących ich bliskich pod przewodnictwem Kazimierza Kardynała Nycza – Bazylika Archikatedralna p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela, ul. Kanonia 6 (wejście od ul. Świętojańskiej, w sąsiedztwie pl. Zamkowego)

CZĘŚĆ IV

(Sala Ratuszowa i Sala Trojki)

11:00-18:00 Kontynuacja wystawy tyflorehabilitacyjnej

16:00-18:00 Spotkania z niewidomymi z zagranicy

13:00 Ogłoszenie wyników konkursu IDOL 2016 w kategorii: FIRMA/WYSTAWCA ROKU, PRODUKT DLA NIEWIDOMYCH, PRODUKT DLA SŁABOWIDZĄCYCH

15:00 Show Mirosława Witkowskiego „Mozart kontra Sinatra”

(Sala Kopernika)

11:00 Panel IX: Nowe możliwości w niwelowaniu skutków inwalidztwa wzroku jako najlepszy sposób na osiąganie wybitnych celów – Steve Bennett Dolphin Computer Access

11:45 Panel XIV: Niewidomi muzycy popularni na całym świecie: Stevie Wonder, Ray Charles, Andrea Bocelli, José Feliciano – Joanna Szafrąńska (Fundacja Szansa dla Niewidomych)

12:30 Panel XI: Spotkanie z Anną Dziewanowską, prawniczką Henryka Sienkiewicza

13:15 Panel XII: Sylwetki wybranych wybitnych rosyjskich niewidomych – Siergiej Vanschin (Wszechrosyjski Związek Niewidomych)

14:00 Nauka tańca – Fundacja Kulturo

(Sala Mickiewicza)

- 11:00** Panel XIII: Modele i makiety dotykowe w przestrzeni architektonicznej polskich miast – dr inż. arch. Agnieszka Kłopotowska, dr inż. arch. Maciej Kłopotowski
- 11:45** Panel X: Dostosowanie otoczenia do potrzeb niepełnosprawnych wzrokowo – Adam Kalbarczyk (Instytut Rehabilitacji Niewidomych Fundacji Szansa dla Niewidomych)
- 12:30** Panel XV: Pilates terapeutyczny i rola aktywności fizycznej osób niewidomych i słabowidzących – Alicja Rukowicz – trener pilatesu terapeutycznego
- 13:15** Panel XVI: Tyfloturystyka – Jacek Skrzypczak
- 14:00** Panel XVII: Warsztaty psychologiczno-cauchingowe – odkrywanie mocnych stron – Danuta Jacoń-Chmielecka

(Sala Kisielewskiego)

- 11:00-18:00** Konferencyjne atrakcje, m.in.:
- 11:00-17:00** Jak wyglądać pięknie – wizaż
- 11:00-17:00** Warsztat odtwarzania audiodeskrypcji
- 11:00-17:00** Ping-pong dla niewidomych
- 11:00-17:00** Bezwzrokowe strzelanie
- 11:00-18:00** Smart Brailier – uczymy się pisma braille'a
- 11:00-17:00** Konkurs rozpoznawania wypukłych obrazków
- 13:30-18:00** Poprawna sylwetka – konsultacje z Alicją Rukowicz, specjalistką pilatesu terapeutycznego

(Sala Trojki)

- 11:00-17:00** Gabinet Dotyku i Dźwięku
- 13:00-15:00** Wizyta Świętego Mikołaja z prezentami
- 13:00-15:00** Catering

Dodatek B

Regulamin Konkursu IDOL na rok 2016

1. Postanowienia ogólne

- 1.1. Niniejszy Konkurs jest organizowany przez Fundację Szansa dla Niewidomych w każdym roku, w którym odbywa się Międzynarodowa Konferencja REHA FOR THE BLIND IN POLAND.
- 1.2. Wszystkie tytuły, nazwy, wzory itp. związane z ww. Konferencją oraz omawianym Konkursem są zastrzeżone i należą do Fundacji Szansa dla Niewidomych.
- 1.3. Konkurs przyjmuje tytuł: „IDOL Fundacji Szansa dla Niewidomych” niezależnie od kategorii, w których jest organizowany. Konkurs przyjmuje także skrótowy tytuł: „Konkurs IDOL”. Pełen tytuł Konkursu oraz jego skrótowa forma, a także tytuł „IDOL Fundacji Szansa dla Niewidomych” nie mogą być wykorzystywane bez zgody i autoryzacji Fundacji i są chronione prawem autorskim (ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim).
- 1.4. Przepisy niniejszego Regulaminu dotyczą wyłącznie Konkursu IDOL, który jest organizowany z okazji Międzynarodowej Konferencji REHA FOR THE BLIND IN POLAND, zwaną w skrócie REHA.
- 1.5. Osoby nominujące kandydatów, głosujące i kandydaci zobowiązują się do zapoznania się i stosowania wymogów niniejszego Regulaminu.
- 1.6. Cele Konkursu:
 - Nagrodzenie osób, firm i instytucji, które w najznakomitszy sposób założyły się w dziedzinie nowoczesnej rehabilitacji niewidomych i słabowidzących oraz w walce o emancypację Środowiska.
 - Promocja zaangażowania społecznego, pozytywnych przykładów działania oraz postaw, które sprzyjają emancypacji Środowiska.
 - Dzielenie się pozytywnymi doświadczeniami, które wpływają na integrację wewnątrzśrodowiskową.
 - Integracja społeczna oraz wyrównywanie życiowych szans osób niepełnosprawnych, w szczególności osób niepełnosprawnych wzrokowo.
- 1.7. Konkurs IDOL jest organizowany w okresie od stycznia do daty realizacji Konferencji REHA. W trakcie przygotowań do Konferencji trwa proces zgłaszania kandydatów do wyróżnień, a wyniki Konkursu są przedstawiane podczas samej Konferencji REHA.

1.8. Używane w Regulaminie skróty oznaczają:

- REHA – Międzynarodowa Konferencja REHA FOR THE BLIND IN POLAND,
- Fundacja – Fundacja Szansa dla Niewidomych,
- Władze – członkowie Rady Fundatorów, Rady Patronackiej i Zarządu Fundacji,
- Działacze – władze, pracownicy i wolontariusze Fundacji,
- Kryteria – kryteria dotyczące wyboru IDOLI (osób fizycznych i prawnych) - zwycięzców Konkursu spośród zgłoszonych Kandydatów,
- Środowisko – niewidomi, słabowidzący i ich bliscy, którzy w jakikolwiek sposób współpracują z Fundacją, w szczególności biorą udział w Konkursie IDOL.

1.9. Przedmiotem Konkursu IDOL jest uzyskanie tytułu IDOL za pierwsze miejsce w poszczególnych kategoriach Konkursu oraz wyróżnienie za zajęcie drugiego i trzeciego miejsca.

1.10. Zwycięzca otrzymuje statuetkę IDOL symbolizującą ten tytuł oraz dyplom zwycięzcy, a laureaci drugiego i trzeciego miejsca wyróżnienia w Konkursie IDOL oraz dyplomy.

1.11. Konkurs IDOL jest organizowany w następujących kategoriach:

- **IDOL ŚRODOWISKA** – wybitna osoba niewidoma lub słabowidząca, która zadziwia innych swoją pracowitością, energią, pomysłowością, sukcesami oraz w największym stopniu wpływa na poprawę sytuacji wszystkich niewidomych i słabowidzących w Polsce, albo osoba widząca, oddająca temu środowisku swoje siły, zdolności i czas, której praca przyczynia się do emancypacji inwalidów wzroku w naszym kraju.
- **IDOL w kategorii MEDIA** – przedstawiciel mediów - osoba fizyczna lub prawna, która nadaje, realizuje, tworzy, przygotowuje materiały: filmy, audycje, programy, relacje, artykuły, książki itd. w taki sposób, że ich pełnoprawnym odbiorcą mogą być w sposób nieskrępowany i samodzielny inwalidzi wzroku oraz ich materiały omawiają problemy Środowiska.
- **IDOL w kategorii URZĄD** – najlepszy urzędnik lub urząd, który rozumie problemy i potrzeby Środowiska, organizuje pracę swoją oraz swojego otoczenia w taki sposób, by instytucja, o której mowa, jest dla nich dostępna. IDOL w tej kategorii pracuje na rzecz świata otwartego dla niewidomych.
- **IDOL w kategorii EDUKACJA** - placówka oświatowa – podmiot zajmujący się edukacją, albo pracownik tych placówek, na przykład dyrektor lub nauczyciel, dla których nauczanie niewidomych i słabowidzących jest ważnym elementem procesu kształcenia wszystkich uczniów, dzięki czemu ich placówka oświatowa jest dostępna dla Środowiska.
- **IDOL w kategorii FIRMA/INSTYTUCJA** - firma lub instytucja, gdzie zorganizowano działalność gospodarczą, kulturalną, finansową, sportową, rekreacyjną itd. w taki sposób, by osoby mające problemy wzrokowe mogły w nich uczestniczyć na takich samych zasadach, jak inni. W tej kategorii mowa jest o firmach i instytucjach, których działalność skierowana jest do wszystkich obywateli, a nie specjalnie i jedynie w stronę osób niepełnosprawnych wzrokowo.
- **IDOL w kategorii FIRMA/WYSTAWCA ROKU** – firma biorąca udział w wystawie REHA,

której działalność w ostatnim okresie została w głosowaniu uznana za najbardziej wartościową.

- **IDOL w kategorii PRODUKT DLA NIEWIDOMYCH** - produkt zaprezentowany na wystawie REHA, który został w głosowaniu uznany za najwartościowszy w dziedzinie rehabilitacji niewidomych.

- **IDOL w kategorii PRODUKT DLA SŁABOWIDZĄCYCH** - produkt zaprezentowany na wystawie REHA, który został w głosowaniu uznany za najwartościowszy w dziedzinie rehabilitacji osób słabowidzących.

- Fundacja może zorganizować dodatkowy Konkurs w kategorii **IDOL SPECJALNY**, w którym mogą wziąć udział osoby wyjątkowo zasłużone dla niewidomych i niedowidzących: przedstawiciele władz, nauki, kultury i sztuki, sportu, otoczenia Środowiska.

1.12. Miejsce i termin rozstrzygnięcia Konkursu:

Ogłoszenie wyników w kategoriach, w których głosuje się przed Konferencją, następuje podczas uroczystości otwarcia REHA, a w kategoriach, w których głosowanie odbywa się w jej trakcie – pod koniec Konferencji.

2. Warunki udziału w Konkursie IDOL oraz zasady wyboru IDOLI

2.1. Kandydatów na IDOLI mogą zgłaszać i wybierać wszyscy chętni.

2.2. Kandydat na IDOLA ŚRODOWISKA:

- musi być obywatelem Polski lub mieszkać i pracować w Polsce od lat,
- jest osobą fizyczną,
- cieszy się nieposzlakowaną opinią,
- jego działalność i postawa znane są w Środowisku i poza nim,
- zasłużył na wyróżnienie przez swoją pracę na rzecz osób niewidomych i słabowidzących oraz postawę godną naśladowania.

2.3. Kandydat na IDOLA ROKU w kategoriach: PRODUKT DLA NIEWIDOMYCH, PRODUKT DLA SŁABOWIDZĄCYCH i FIRMA/WYSTAWCA:

- Zgłoszeń produktów do Konkursu dokonują wystawcy, którzy uczestniczą w wystawie REHA. Zgłoszeń należy dokonać przed Konferencją na adres idol@szansadlaniewidomych.org albo poprzez formularz zamieszczony na stronie fundacji. Udział w Konkursie organizowanym dla firm/wystawców biorą wszyscy wystawcy REHA automatycznie.

- W powyższych kategoriach Konkursu (Produkty i Firma), zwycięzcy są wybierani przez uczestników Konferencji REHA poprzez wypełnienie numerowanych kart do głosowania. Karty są rozdawane przy wejściu do sal wystawowych oraz na stanowisku Fundacji Szansa dla Niewidomych, przy którym jest umiejscowiona urna na głosy.

- Urna zostanie komisyjnie otwarta przez wyznaczone do tego celu osoby. Następnie zostaną przeliczone głosy. Wyniki Konkursu, po wpisaniu do protokołu, będą ogłoszone przed końcem Konferencji REHA.

- 2.4.** IDOLA w kategoriach: MEDIA, URZĄD, EDUKACJA, FIRMA/INSTYTUCJA wybierają wszyscy zainteresowani udziałem w Konkursie w głosowaniu Internetowym.
- 2.5.** IDOLA SPECJALNEGO wybierają władze Fundacji.

3. Reguły dotyczące głosowania:

- 3.1.** Każdy może zgłosić kandydata/kandydatów w kategoriach, w których ta forma jest przewidziana w niniejszym regulaminie, najpóźniej na dzień przed ustalonym przez władze Fundacji terminem głosowania: drogą mailową, pocztową, poprzez faks lub formularz zamieszczony na stronie internetowej fundacji. Zgłoszenia powinny zawierać: imię i nazwisko, tytuł naukowy i miejsce pracy lub realizowanej działalności społecznej, krótki opis działań (do 500 znaków) na rzecz środowiska niewidomych i słabowidzących.
- 3.2.** Głosujący dokonują wyboru spośród zgłoszonych Kandydatów po ich zatwierdzeniu przez Władze oraz ułożeniu ostatecznej listy kandydatów.
- 3.3.** Kandydaci, którzy zdobędą największą liczbę głosów, zostaną uhonorowani tytułem IDOLA. Kandydaci, którzy zajmą drugie i trzecie miejsce, otrzymają tytuł Wyróżniony w Konkursie IDOL.
- 3.4.** Przedstawiciele Fundacji spotkają się w celu podpisania dokumentacji i protokołu z głosowania – stosownie do poszczególnych kategorii Konkursu przed REHA oraz w jej trakcie.

4. Wyniki

- 4.1.** W przypadku równej liczby głosów o wygranej decydują Władze Fundacji. Zasada ta obowiązuje we wszystkich kategoriach.
- 4.2.** Nagroda w postaci statuetki IDOL będzie przekazana Kandydatom, którzy osiągnęli najwyższą liczbę głosów. Statuetka zostanie wręczona razem z dyplomami. Dyplomy będą podpisane przez przedstawicieli władz Fundacji.

5. Postanowienia końcowe

- 5.1.** Zgłaszanie Kandydatów w Konkursie IDOL:
- mailowo na adres: idol@szansadlaniewidomych.org
 - listownie na adres: FUNDACJA SZANSA DLA NIEWIDOMYCH, ul. Chlubna 88, 03-051 Warszawa
 - faksem: 22 510 10 98
 - poprzez formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie internetowej fundacji.
- 5.2.** Wysłanie zgłoszenia oznacza akceptację niniejszego Regulaminu.

Spis treści

Biuletyn pokonferencyjny	1
O konferencji słów kilka	3
Historia naszych konferencyjnych spotkań	7
Co to jest REHA?	10
25 lat Fundacji Szansa dla Niewidomych	12
Komitet Honorowy tegorocznej edycji konferencji	14
Goście specjalni	16
Dwa dni, na które czekamy cały rok	17
Wolontariusze pomagają Fundacji i naszym podopiecznym	18
Uroczysta Msza Święta	20
Manifestacja „My nie widzimy nic, a wy – czy widzicie nas?”	21
Międzynarodowy charakter Spotkania	22
GabinetDźwięku i Dotyku	23
Dbłość o własny wizerunek	25
Referaty i panele dyskusyjne	27
Niewidomi muzycy popularni na całym świecie – Stevie Wonder, Ray Charles, Andrea Bocelli, José Feliciano	28
Niewidomi w historii	29
Biografie znanych wybitnych osób niewidomych i słabowidzących – Wydawnictwa PZN	31
Badania nad standaryzacją dotykowych makiet i modeli architektonicznych instalowanych w przestrzeni zewnętrznej	33
Losy potomków Henryka Sienkiewicza i jego Oblęgorka	36
Niewidomi w kulturze	37
Tyfloturystyka	38
Spotkanie z Dariuszem Szpakowskim	39
Spotkanie z Joanną Jabłczyńską	40
Mieczysław Kosz – wybitny niewidomy pianista jazzowy	41
Co trzeba wiedzieć o chorobach oczu	41
Czy otoczenie, w którym egzystujemy na co dzień jest dostępne dla niewidomych?	42

Jak wzmacniać poczucie swojej wartości z użyciem technik self-coachingowych oraz pracy z ciałem. Warsztat psychologiczno – coachingowy	44
Pilates terapeutyczny	46
Ping-pong dla niewidomych	47
Muzyka na REHA	48
Blind Tennis	49
Warsztaty taneczne – tango dla osób niewidomych	50
Kostka Rubika dla każdego – pokaz i turniej	52
Atrakcji nigdy za wiele!	53
Patronaty medialne	55
Konkurs IDOL 2016	57
Wyniki tegorocznego konkursu	58
Relacja z wystawy REHA 2016 dla tych, którzy nie zdołali jej obejrzeć	63
Nowoczesna Szkoła	65
Dostępne otoczenie	67
Altix sp. z o.o.	68
Royal National Institute of Blind People (RNIB)	70
Dolphin Computer Access	71
PLATMAT Platforma matematyczna	72
Stoisko firmy Trefl	73
Elita Group	74
HumanWare Europe – www.humanware.com	75
Udźwiękowany dyktafon Olympus DM-7	76
Lista wystawców	77
Dodatek A	79
PROGRAM SPOTKANIA	79
Dodatek B	84
Regulamin Konkursu IDOL na rok 2016	84

**Daj szansę niewidomym!
Twoja przyjaźń, pomoc - 1% podatku
pozwolą Im zobaczyć więcej!**

**KRS: 0000260011
Pekao SA VI O/W-wa
nr konta: 22124010821111000005141795**

**tel.: 22 510 10 99
szansa@szansadlaniewidomych.org
www.szansadlaniewidomych.org**

**Projekt współfinansowany ze środków PFRON
oraz ze środków własnych Fundacji Szansa dla Niewidomych**

